THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, OCTOBER 18, 1967

LATVIJA

AMERIKĀ

83. N-RS — TREŠDIENA, 1967. GADA 18. OKTOBRIS — 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Ko domājis Maneskū?

RUMĀNIJAS ĀRLIETU MINISTRS — APVIENOTO NĀCIJU ĢENERĀLASAMBLEJAS 22. SESIJAS PREZIDENTS

Fakts, ka Apvienoto nāciju ģenerālasamblejā par 22. sesijas prezidentu ievēlēts komūnistiskas valsts pārstāvis, radīja plašas pārrunas. Brīvajā pasaulē dzīvojošajos baltiešos tas izraisījis samulsumu un vilšanos. Pirmo reizi Apvienoto nāciju vēsturē šim amatam izraudzīts austrumu blokam piederīgais. Nepatīkamākā apziņa ir tā, ka to varēja paredzēt jau kopš ilgāka laika. Attieksmē uz šīs dilemmas pašreizējo atrisinājumu jāsaka, ka rietumu pasaule to uzņēma ar dzirdamu atvieglojuma nopūtu. Rumānija, it sevišķi pēdējo gadu laikā, nepārprotami pierādījusi, ka ir tā valsts komūnistu blokā, kuŗa visatklātāk tiecas pēc neatkarīgas rīcības, tai arī vismazākā saskaņa ar Pad. savienību.

Kornēlijs Manesku ieņēmis dažādus polītiskus amatus savā valstī kopš 1948. gada. Viņš studējis tautsaimniecību un tieslietas, pirms ievēlēšanas valsts amatos bijis žurnālists, bet 1961. gadā kļuva Rumānijas ārlietu ministrs, būdams šai postenī joprojām.

Tūlīt pēc augstā amata pārņemšanas jaunajam Apvienoto nāciju ģenerālasamblejas 22. sesijas prezidentam par godu notika īsa preses konference. Jautāts, vai ievēlēšana šai amatā, pēc viņa domām, nozīmē lielāku sadarbību Rietumu un Austrumu starpā, Maneskū atbildēja: „Jūtos noskaņots ticēt, ka manis ievēlēšana par prezidentu ir viens no šī pozitīvā procesa aspektiem. Ir nepieciešams tiekties pēc atrisinājuma, kas apmierinātu visas tautas, jo galīgais atrisinājums var būt vienīgi tāds, kas ievēro visu attiecīgajos apgabalos dzīvojošo tautu intereses..."

Tik tiešām, interesanta izteika. Maneskū atbilde uz specifisko jautājumu bija ne tikai izvairīga („jūtos noskaņots ticēt..."), viņš pat nemēģināja izmantot gadījumu komūnisma propagandēšanai, nedz arī uzsvērt iespējamās implikācijas, kas ar viņa ievēlēšanu šai amatā varētu rasties. Tā vietā Maneskū sāka runāt par tautām un vajadzību atrast atrisinājumu. Kuŗas tautas un kādu atrisinājumu viņš domāja? Varētu pieņemt, ka teiktais attiecas uz t. s. aukstā kaŗa izbeigšanu. Viņa minētie pretstati „atrisinājums" un „galīgais atrisinājums" varētu nozīmēt, ka iespējams kāds pagaidu atrisinājums, kas nav ilgstošs, t. i. aukstā kaŗa apturēšana bez Rietumu un Austrumu nesaprašanās iemeslu nokārtošanas Tālāk Maneskū teica, ka šāds atrisinājums nebūtu ilgstošs, jo „nebūtu ievērotas to tautu intereses, kas dzīvo attiecīgajos apgabalos". Kādos apgabalos? Kuŗš gan Rietumos ciestu no tā, ja aukstais kaŗš būtu pēkšņi izbeigts? Vienīgie, kas ciestu, kuŗu intereses nebūtu ievērotas, būtu Pad. savienības jūgā apspiestie! Bez šī izskaidrojuma paliek vēl iespēja, ka Maneskū runājis par Besarābiju un Ziemeļbukovinu, kuŗu Pad. savienība atsavināja Rumānijai 1947. gadā. Jeb Maneskū, varbūt, to teikdams domājis padomju okupētās Baltijas valstis?

Attieksmē uz Baltijas valstīm ir debatējams jautājums, vai šī Apvienoto nāciju 22. sesijas prezidenta maiņa nozīmē pagriezienu mums par ļaunu. Maneskū priekštecis bija no Afganistānas, kuŗa saņem samērā lielas summas no Pad. savienības nabadzības apkaŗošanai. Kaut pārskati par nobalsošanām Apvienotajās nācijās uzrāda afgānu noslieci atbalstīt Pad. savienības viedokli, to nevar tomēr saukt par valsti, kas iet pilnīgā Maskavas pavadā. Turpretim Rumānija pieder pie austrumu bloka, vienīgi pēdējā laikā izkritošā kārtā virzījusies uz Rietumu pusi. Rumānija tomēr nav aizmirsusi savus Pad. savienības atsavinātos apgabalus. Ja Apvienotajās nācijās sāktu apskatīt Baltijas valstu problēmu, varētu, varbūt, ierosināt pārbaudīt arī Pad. savienības tiesības uz šiem apgabaliem... Tātad, Rumānija šādā situācijā varētu vairāk iegūt nekā zaudēt.

Tomēr, ja baltiešiem iznāktu uzsākt sava iesnieguma kārtošanu Maneskū laikā, būtu jāievēro viņa iespaids. Kā prezidentam, viņam iespējams mainīt diskusiju virzienu. Viņam pieder vārda došanas tiesības un darba kārtības noteikšana. Viņš pārzina visu sēžu gaitu. Viņa spriedumu var atcelt tikai klātesošo dalībnieču valstu vairākums nobalsošanā.

Imta Paegle

Tālo dalībnieku grupa, kas ieradās LNJAK 13. kongresā Toronto: priekšā no kreisās — Rasma Šilde no Vācijas, Anita Lizenberga no Kalamazū, „namatēvs" Auseklis Zaķis, Sarmīte Grava no Ņujorkas, Ilze Skrupšķele no Kalamazū un Mārīte Plūme no Čikagas; aizmugurē — Aldis Brozovskis no Filadelfijas, Ģirts Kaugars no Kalamazū, Uldis Grava no Ņujorkas, Lienīte Kaugara no Kalamazū. Ulvis Grīnvalds no Detroitas, Valdis Daiga no Toledo, Jānis Plūme no Čikagas un Uģis Brūveris no Argentīnas. Foto: JAK

Albertas valdības cildens atbalsts

Labi organizēts un teicami izdevies baltiešu kopīgs sarīkojums Edmontonā

Kopīgo baltiešu skaitu Edmontonā un tās tuvākajā apkaimē var rēķināt tikai ap 800, no tiem ap 400 ir lietuviešu, ap 350 latviešu un 50 igauņu. Tomēr kopīgi rīkotais Baltiešu festivāls 6. un 7. oktobrī Edmontonā bija radījis īstu svētku noskaņu un norisē pielīdzināms jebkuram latviešu lielāko centru ievērojamākam sarīkojumam. Doma par šādu Baltiešu festivālu Edmontonā radās pēc 14. jūnija kopīgi rīkotā sēru sarīkojuma, kas ārpus baltiešu aprindām arī vietējā sabiedrībā bija radījis plašu interesi un guvis ievērojamu publicitāti vietējā presē, radiofonā un televīzijā. Par baltiešu vārda jau labo slavu liecina arī Albertas provinces valdības cildenā atsaucība, ne tikai atzinīgi novērtējot kultūrālo devumu vietējā dzīvē, bet piešķirot arī 2000 dol. materiālu atbalstu festivāla organizēšanai. Bez tam provinces premjērs E. C. Mannings no personīgiem līdzekļiem nodevis 100 dol. ziedojumu.

Baltiešu festivāls Edmontonā notika vienā laikā ar Albertas provinces un Edmontonas dienām pasaules izstādē Montreālā, tādēļ premjērs un pilsētas galva bija kavēti festivālā piedalīties, bet viņus pārstāvēja vairāki provinces parlamenta un pilsētas valdes locekļi ar provinces sekretāru Holovecu (Holowach) priekšgalā. Festivāla banketā un ballē provinces premjēru pārstāvēja viņa dēls E. P. Mannings ar dzīvesbiedri, pie kam pēdējā festivāla sarīkojumos ieradās skaistā Nīcas tautas tērpā.

Kanadas simtgades ietvaros festivāls bija iespaidīgs baltiešu kultūras demonstrējums, ietverot mūzikāli vispusīgu koncertu, tēlotājas un lietišķās mākslas izstādi, tautas deju un dziesmu uzvedumu, paneļdiskusijas un nobeigumā kopīgu banketu un balli. Festivāla rīkošanu bija uzņēmusies Baltijas tautu federācijas Albertas nodaļa. Tās pr-dis Augusts Osis atklāšanas runā norādīja, ka Kanadas saimniecisko un kultūras dzīvi veido daudzas etniskās grupas. Tādēļ tagad, atzīmējot Kanadas simtgadi, baltieši ar šo festivālu vēlējušies ne tikai rādīt savus sniegumus, bet arī stiprināt kopīgās sadzīves un draudzības saites.

Baltiešu koncerts kā galvenais festivāla sarīkojums notika Victoria Composite vidusskolas plašajās telpās, kur pulcējās vairāk nekā 700 apmeklētāju, to vidū arī četri provinces valdības ministri, vairāki parlamenta locekļi un redzami kanadiešu sabiedrības pārstāvji. Klātesošos ar prominentajiem viesiem iepazīstināja Dr. A. G. Rudoviča, kuŗas mājā goda viesi un mākslinieki vēlāk pulcējās kokteiļa vakarā. Provinces valdības apsveikumu festivāla ievadījumā nodeva sekretārs A. Holovečs. Baltiešu koris 35 dziedātāju (18 latviešu, 10 lietuviešu un 7 igauņi) sastāvā un igauņu diriģentes A. Kivi vadībā iespaidīgi nodziedāja visas himnas. Sekojošajā koncerta programmā no latviešiem piedalījās baritons Andrejs Kurmiņš, nodziedot vairākas J. Vītola, V. Dārziņa, A. Kalniņa un E. Dārziņa komponētas dziesmas. No igauņu mākslinieku koncertā piedalījās soprāns Mareta Panka un pianiste Lidija Pala, sniedzot igauņu komponistu darbus, bet lietuviešu vijolniece Elena Kuprevičā atskaņoja J. Gaideļa komponēto „Sonātē E-Minorā." Mākslinieku teicamais izpildījums guva nedalītu publikas atsaucību un atzinīgas kritikas atsauksmes vietējā presē.

Tēlotājās un lietišķās mākslas izstāde bija gaumīgi iekārtota Mekdonalda viesnīcas telpās. To 7. oktobra rītā atklāja provinces premjēra dēls E. P. Manings. Izstādē piedalījās 6 latviešu, 5 lie-

(Nobeigums 4. lpp.)

A. Sedasdēls

Devums tēvzemei

Oktobŗa miglas piekvēpušie rīti mūs neatvairāmi aiznes atpakaļ uz mājām: tas bija laiks, kad kuģis aiz kuģa atraisījās no dzimtenes krasta, lai pārvestu uz svešumu desmitiem tūkstošu latviešu bēgļu, kuŗiem bija pietiekami spēka saraut fiziskās saites ar dzimteni, tāpat kā tiem bija drosme, kas riskēja palikt savā zemē nežēlīgajā okupantu terrorā un dzīvības draudos. Un tomēr tikai niecīga daļa mūsu tautas atrodas svešuma brīvībā, bet lielais vairākums palicis savā zemē un verdzībā.

Taču mēs, pie šīs mazākās daļas piederīgie, neatstājām dzimtenes krastus vienīgi ar vēlēšanos glābt kailo dzīvību, bet mūsu nolūkos bija ielikts cīņas iedīglis un apņemšanās arī svešuma apstākļos nerimt darbā dzimtenes un tajā palikušās tautas labā, izkliedzot visai pasaulei, kas noticis un vēl šobrīd notiek Baltijas valstīs.

Šajā garajā trimdas laikā esam uztvēruši un atraduši vietas un nometnes, kur pacelt balsi Pad. savienības noziedzību atkailināšanai. Vienalga, cik bijušas dzirdīgas ausis, mēs esam rīkojušies, paklausīdami savai sirdsbalsij un iekšējam aicinājumam.

Nav noslēpums, ka komūnisma nezvēra piedzimšanu oktobŗa revolūcijas asins plūdos sarkanā terrora imperija gatavojas svinēt ar milzīgu uzsvaru, draudiem pasaules mieram un nepārspējamu lielīšanos. Taisnības vārdā šajā asiņaino panākumu uzskaitē būtu jāparādās arī patiesības atklājumam par tiem „sasniegumiem", kuŗus guvusi Pad. savienība, lietojot viltību, melus un citas komūnistiskās negantības, laupot neatkarīgām valstīm brīvību un tiesības. Bez mazākajām šaubām varam teikt, ka neatkarīgo Baltijas valstu iznīcināšanu Pad. savienība atkal atgremos kā šo tautu brīvprātīgu vēlēšanos iekļauties brālīgo padomju tautu saimē...

Tādēļ šai melīgajai un noziedzīgajai padomju bazūnēšanai mums jāliek pretim savs uzsvars — Latvijas neatkarības pasludināšana pirms 50 gadiem, kuŗas augšupceļš ilga tikai 22 gadus, kad to pārtrauca oktobŗa revolūcijas izdzimums — Pad. savienība ar savu komūnisma režīmu. Bet lai mūsu balss skanētu pāri valstu robežām un iespaidīgi liecinātu patiesību par vēsturiskajiem faktiem, bez plašas gara aktivitātes nepieciešami arī fiziski līdzekļi.

Vai jau šodien nebūtu vietā saklausīt un atcerēties dzejnieka Kārļa Skalbes vārdus: „Uz tevi, Latvija, iet visas mūsu domas!"? Nevienam no mums neprasa ziedot dzīvību cīņā par Latvijas brīvības atgūšanu, jo šādas notikumu fazes nav, bet vienīgi materiālu devumu tām dižajām iecerēm, kuŗām būtu jārealizējas nākošā gada rudenī, lai mēs pierādītu kā brīvajai pasaulei, tā savas tautas vairākumam dzimtenē, ka neesam nedz apguruši, nedz kļuvuši mēreni, un ka nerimsim nekad savās neapgāžamī un neapstrīdami taisnīgajās prasībās.

Materiāls ziedojums ir brīvprātības lieta, to nevar ietvert kaut kādos noteiktos lieluma logatos. Mēs varam vienīgi vēlēties, lai devums brīvās tēvzemes dzimšanas dienai būtu jo liels. Nevis procenti un aprēķini lai nosaka, cik katram jādod šai lielajā talkā, kas būs vienreizēja mūsu vidējās un vecākās paaudzes mūžā, bet kļūs par tādu pašu nerimtīgu rosinātāju arī mūsu jaunajai audzei, tikko tā būs pilnīgi pārņēmusi iniciātivu un iesoļojusi kaujas pozicijās. Mūsu visu latviskā, brīvības un tēvzemes mīlestībā degošā sirds lai būtu tā, kas noteic devuma lielumu!

Bet mēs jau tagad vietām dzirdam čukstus par to, ka mūsu vidū paredzami arī atturīgie, kuŗu sirdis sacietējušas, ilgas pagaisušas un dvēsele nosalusi. Šie ļaudis paši sev jautā un atbild, cenšoties aizbildināt un pat attaisnot savu pasīvitāti. Šie nedaudzie jau ir uzdevuši cīņu par tēvzemes Latvijas brīvību un nākotni.

Mēs zinām, cik ārkārtīgi liela nozīme sabiedriskās domas noskaņošanā rietumu demokratiju zemēs piekrīt presei, televīzijas un radio raidījumiem, arī izstādēm, lai uz to koncentrētos, nepieciešami lieli līdzekļi, sakari, neatlaidība un uzņēmība. Vai mums šodien visa tā trūktu? Nē.

Paskatīsimies un pārlaposim savas ikdienas dzīves un vajadzību budžetus. Un ja patiešām lielais mērķis mums dziļi iegūlies sirdī, tad vienmēr atradīsim kādu izdevumu posteni, kuŗu samazinot, radīsim vajadzīgos līdzekļus tēvzemes ārtavai.

Mums pašiem sev vairs nav jāatgādina, ka visumā esam svešumā uz zaļa zara, pateicoties pašu centībai darbā un iedzimtajām tieksmēm pēc sava kaktiņa, sava stūrīša zemes. Bet katru brīdi turēsim nomodā savu sirdsapziņu par to, ka viņi, tur tālajā dzimtenē, maz ko spēj darīt un ka tādēļ viņu skatieni vērsti uz mums, kas esam brīvībā.

Varbūt kāds sarkanbaltsarkanais karodziņš 18. novembŗa naktī ieplīvosies Brāļu kapos vai Brīvības pieminekļa pakājē, liecinādams, ka verdzinātajā Latvijas zemē vēl gruzd ilgas pēc brīvības ar cerības gaišumu un spēku. Varbūt tas arī būs viss.

Mēs, brīvības gaisu elpodami, spējam daudz vairāk. Bet to spēsim tikai tad, ja ikviena trimdinieka sirds atvērsies devības priekā un latviskā pašlepnumā savai daudz cietušajai tēvzemei un tautai.

Lielās dienas spožums, kas nepārprotami atgādinās prasību pēc brīvības un tiesībām mūsu tautai, atkarīgs no tevis un no manis, no mums visiem!

„Diskriminētās" Rietumu sievietes

JAU RĪBINA MASKAVAS OKTOBŖA REVOLŪCIJAS ATCERES BUNGAS

Apvienoto nāciju trešajā komitejā ar prasību deklarēt diskriminācijas izbeigšanu pret sievietēm 2. oktobrī uzstājās Pad. savienības delegācijas locekle L. Diržinskaite-Piļušenko, kas sevi dēvē par „Lietuvas PSR ministru padomes priekšsēža vietnieci un ārlietu ministri", cita vidū sakot:

„Ar prieku varu ziņot, ka mūsu padomju zemē sieviešu vienlīdzības problēma atrisināta jau sen kā juridiskā, tā arī praktiskā plāksnē. Pad. savienība šogad svinēs oktobŗa revolūcijas 50 gadu atceri. Šai laikā, pamatojoties uz padomju likumiem, nostiprinātas sieviešu tiesības. Konstitūcijas 122. pantā teikts, ka sievietēm Pad. savienībā ir vienādas tiesības ar vīriešiem visās nozarēs, kā ekonomiskajā, tā arī valsts, kultūrālajā un socioloģiski polītiskajā plāksnē. Mūsu zeme rādījusi priekšzīmi ar vistaisnīgāko un humānāko atrisinājumu jautājumam par sievietes vietu sabiedrībā, tāpat plašu likuma aizsardzību pilnīgās vienlīdzības uzturēšanai. Mūsu zemē radītie apstākļi palīdzējuši sievietēm kļūt par ievērojamu spēku. Sievietes tagad ir pašas sava likteņa lēmējas. Miljoniem sieviešu Pad. savienībā tagad piedalās vienreizēju mašīnu radīšanā, gigantisku rūpniecības projektu konstrukcijā, dabas bagātību atklāšanā, ārpuskārtas auglīgu ražu ievākšanā un valsts pārvaldē. Mums jāatzīst sieviešu spējas, kad iepazīstamies ar doktorēm, zinātņu kandidātēm, akadēmiķēm un profesorēm viņu vidū. Mūsu zemē ir vairāk nekā 43.000 zinātnieču. Trešdaļa Pad. savienības inženieŗu ir sievietes. Mēs veltījam izcilu vērību tam, lai sievietes sasniegtu plašu atzīšanu medicīnas laukā, it sevišķi tādēļ, ka medicīna ir tieši tā sfaira, kur viņu rūpība un gādība visvairāk nepieciešama. Tādēļ 75% ārstu mūsu zemē ir sievietes. Sieviešu maigums, līdzjūtība un šarms, varbūt, ir tās īpašības, kuŗu dēļ arī vairums skolotāju mūsu zemē ir sievietes. Sievietes mūsu zemē augstu vērtē tiesības un iespēju ieņemt jebkuŗu posteni valsts pārvaldē vai sabiedriskā laukā. 222 sievietes ievēlētas par deputātēm augstākajā padomē, 203 sievietes ir deputātes tautību padomē. Būdama padomju delegācijas locekle, es tai pašā laikā pārstāvu vienu no 15 suverēnajām republikām — Lietuvas padomju sociālistisko republiku, kuŗa pieder pie jaunākajām Pad. savienībā. 1965. gadā Lietuvas PSR svinēja savu sociālistiskās iekārtas 25. gadadienu. Viena gadsimta ceturkšņa laikā manā zemē notikušas milzīgas pārmai-

(Nobeigums 8. lpp.)

Pastmarkas jautājums vēl nav izšķirts

Kā varēja paredzēt, Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atcerei veltītās pastmarkas izdošanas jautājums nav tik viegli izšķirams, jo ASV kongresa locekļu vairums to atbalsta, bet valdība ir pret šādas markas izdošanu, jo tā nepatiktu Pad. savienībai. Šīs markas izdošanas jautājumu bija paredzēts izšķirt marku izdošanas padomnieku komisijas (Citizens' Stamp Advisory Committee) 13. oktobŗa sēdē, bet tas atlikts uz novembri, paredzams mēneša sākuma posmu. Tādēļ visas dažādās akcijas, kuŗas organizētas Baltijas valstu pastmarkas izdošanas panākšanai, turpināmas ar vēl lielāku enerģiju un neatlaidību.

Starplaikā ALAs ģenerālsekretārs B. Albāts iesniedzis markas izdošanas padomnieku komisijai ALAs rakstu ar mākslinieka H. Gricēviča Baltijas valstu markas metu. Zīmējumā ir trīs baltiešu tautu meitas Baltijas valstu kontūru ietvarā. Rakstā ALAs pr-dis prof. P. Lejiņš, atsaucoties uz 17. jūnija iesniegumu ASV pasta ministram Obraienam, lūdzot izdot Baltijas valstu 50 gadu dibināšanas atcerei veltītu pastmarku, atkārtoti izteicis pārliecību, ka šādas pastmarkas izdošana pakalpotu kā Baltijas valstu, tā arī ASV interesēm, jo pēdējās atbalstīja baltiešu neatkarības iegūšanu. Šis ALAs iesniegums nodots markas izdošanas padomnieku komisijas pr-dim D. Lindmanam.

LNJAK kongresa ballē ievēlētajai karalienei — torontietei Laimai Burģelei valdnieces lenti apliek apvienības priekšsēdis Auseklis Zaķis. Foto: JAK

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI TEĀTŖA CIENĪTĀJUS MĀNA?

Laikrakstos bija sludināts, ka M. Zīverta lugas „Vara" izrādei Toronto ieejas kartes varēs pasūtināt vai iegādāties ar 11. oktobri vienīgi Ītona auditorijas kasē. Kāds teātŗa cienītājs 11. oktobŗa rītā jau stāvēja pie kases pirms tās atvēršanas, bet izrādījās, ka kasē nodotas tikai biļetes, sākot ar 11. rindu. Kur palikušas biļetes līdz 11. rindai? Vai rīkotāji tās pārdod melnā tirgū par divkāršu vai pat trīskāršu cenu? Ja tā, šāda rīcība gan būtu atmetama. Iespējams aizbildinājums, ka pirmās 10 rindas rezervētas goda viesiem, grūti ticams. Gan jau redzēsim, kas 21. oktobrī sēdēs šajās 10 rindās.

Mums derētu mācīties no kanadiešu mākslas cienītāju un rīkotāju solīdās rīcības. Piemēram, Royal Alexandra teātrī, O'Keefe centrā operu un citu izrāžu biļetes piesūta abonementiem vai pārdod kasē pieprasīšanas kārtībā.

Varbūt varētu lūgt atklātu paskaidrojumu no izrādes rīkotājiem?

Teātŗa cienītājs

☆

ATBILDES DIVIEM OPONENTIEM

Es ceru, ka diskusijas par manu rakstu „Vai esam uz pareizā ceļa?" būs jau apsikušas un varēšu atbildēt saviem oponentiem. Pirmais uz manu rakstu atsaucās „Lasītājs ASV" LA 19. jūlija numurā. Negribu izteikties tuvāk par šīs vēstules stilu, atstāšu to paša autora sirdsapziņai un pārdomāšanai. Piezīmēšu tikai, ka tā bija opozicijas izstrādātais veids — pievērsties personu karikēšanai, bet mazāk pašai problēmatikai. No 280 vārdu garās vēstules 150 veltīti ironijai un tikai 130 idejiskajai pusei — domu sagrozīšanai. Latvijā šim nolūkam bija žurnāls „Aizkulises". Pa šo ceļu ejot, tālu netiksim.

Vēstules pārējā daļā autors pievienojas maniem uzskatiem par centrālo organizāciju nepieciešamību un par kritikas kaitīgumu, ja tā nav konstruktīva. Tātad, mana raksta daļēja jēga būtu saskatīta, tādēļ gluži nesaprotams ir jautājums vācu valodā, it kā to kaunētos darīt latviešu valodā: „Was war der langen Rede Sinn?" Šādu neprecīzitāti domāšanā, ja tā notikusi apzināti, sauc par demagoģiju, bet ja neapzināti, tad to psīchiatrs Ferdinands Krēgers, blakus citām dvēseles negatīvām parādībām, nosaucis par dvēseles novecošanos. Kuŗa no šīm abām variācijām ir pareizā, lai izšķiŗas „Lasītājs ASV".

Apgalvot, ka esmu vērsies pret patstāvīgu domāšanu, ir viņa vislielākā pretruna, jo viņš pievienojas maniem uzskatiem par nekonstruktīvas kritikas kaitīgumu. Vai veselīga kritika neprasa patstāvīgu domāšanu? Protams. Bet „Lasītājs ASV" gan ir pret šādu domāšanu, pārveidodams redakcijai iesūtītu 331 rindu par maniem nopelniem, jo rada iespaidu, ka publicēties var tikai cilvēki ar nopelniem. Turpretim savā rakstā es aicināju katru, bez šāda vai tāda nopelniem, meklēt atziņas, kas mūs tuvinātu jaunai atdzimšanai, kurai nepieciešamas jaunas atziņas, jaunas definīcijas, kuras saprastu ātri mainīgā pasaule savos mērķos, idejās, utopijās un struktūrā.

Cik mans oponents bijis pārvirs savos spriedumos demagoģijas vai dvēseles novecošanās ietekmē, liecina arī apgalvojums, ka esmu lasījis pāris amerikāņu žurnālu un to labi pratis parādīt. Varbūt ar atpakaļ atdotu frazi autors labāk sapratīs savas domāšanas bīstamību, ja teikšu, ka viņš nav izlasījis pat šos pāris amerikāņu žurnālus un to labi prata arī parādīt. Lūk, tāda publicistika ir bīstama. Protams, ja vēstules autors diskusijas turpinājumā atteiksies no viltojumiem, no pretrunām un pievērsīsies tīrai problēmatikai, es neatteikšos no tuvākiem paskaidrojumiem. —

Dzintrim, Toronto, savai vēstulei LA 29. jūlija numurā bija labpaticis izvēlēties ļoti intriģējošu virsrakstu „Nemorālu principu ieteikums". Atmetot lieko „literātūru", kuŗai nav kopsakarības ar manu rakstu LA 53. numurā, izriet apgalvojums, ka es it kā būtu ieteicis atmest Baltijas valstu brīvības centienus, jo, lūk, arī pasaules varenības esot vairāk ieinteresētas sadarbībā ar komūnismu nekā jautājumā par mazu tautu dzīvību un nāvi. Protams, tie ir nemorāli principi, bet formulēti ar manu vārdu un bez morāliskas atbildības apziņas, jo tās nav manas domas un tādas nekad nav bijušas, tādēļ visa atbildība par šādu nemorālu domu ienešanu preses slejās jāatstāj pašam Dzintrim.

Manā rakstā ir gluži pretēja domāšana un gluži pretējas atziņas, kas neatbilst vairs torontieša viltojumiem. Skaidrības labā tādēļ atkārtošu savas atziņas: Pasaules politika kļuvusi atšķirīga no mūsējās, mēs esam novecojušies ne mūsu vainas dēļ, mums jāatrod drošas iespējas drošai evolūcijai arī bez lielās politikas, ja tā nav iegūstama, izlīdzēšanās ar emocionālām izdarībām ir cīņas diletantisms, un histeriska rīkošanās var novest pie nelabvēlīgiem rezultātiem, ja neiebūvēsimies politikā, lai vēl ne atstumto, ne arī zaudētāju. Dabā strauti izlauž gultnes, pārvēršoties straumē un izmantojot vietas, kurās vismazākā pretestība. — Tātad, aicinājums nopietni ieiet politikā savas tautas un valsts labā, nevis aicinājums atteikties no Baltijas valstu brīvības centieniem!

Dīvaina arī autora Kristus inkarnācijas saistīšana ar mūsu politiku. Tā ir bezgarība, līdzīga Marksam, kurš sevi bija iedomājies par Dieva dēlu. Bet neviens līdz šim viņa „Kapitālu" nav saistījis ar Dieva dēla evaņģeliju. Tas palicis kā psichiatrijas priekšmets. —

Kā „Lasītājs ASV", tā arī torontietis Dzintris pierāda, ka sarga viendimensionālu domāšanu, kas nepielaiž jaunas variācijas mūsu politikā. Pat Pentagons, nerēķinoties ar sabiedrisko domu, līdz 1980. gadam paredzējis 11 variāciju visos 5 kontinentos ar attiecīgām pretakcijām. Bez šādām akcijām, liekas, esam nespējīgi. Pie mūsu dziļākas politikas nonāksim tikai tad, ja atmetīsim viltošanas prieku, sabiedriskas domāšanas maldināšanu, organizatoriskus chaosu un patriotiskas klišejas savstarpējā iznīcināšanai, kas mūs visus pazudinās...

Un beidzot — ja Dzintris varēja tik cītīgi nodarboties ar mana raksta sakropļošanu līdz nepazīšanai, vai nebūtu jāpārdomā arī par to, kas ir morāle?

Fricis Grīnbergs, Čikāgā

LIELĀKU VĒRĪBU LATVIEŠU VALODAI!

Daudz mēs runājam un rakstām, kā saglabāt latvietību, kā iemācīt savus bērnus latviski runāt, rakstīt un — varbūt varētu teikt — latviski domāt un dzīvot, ievērot mūsu senču tikumus. Tomēr praksē maz tiek darīts. Tā man zināms, ka latviešu ģimnazijas programmā ietelpst mācība par pasaules telpu, zvaigznēm, planētām, pasaules daļām, okeaniem, Eiropu, tās valstīm. Jājautā, kādēļ to visu jāatkārto latviešu skolā, ja šī mācības viela pēc 8. klases beigšanas amerikāņu skolā jau izņemta? Tur arī izņemta mācības viela par Baltijas valstīm vispār. Tātad, skolēns jau zina, kur tāda Latvija, Igaunija, Polija, Vācija u. c. zemes atrodas. Skolēns gan nekā nezina par latvietību, tās centieniem.

Mēs labi zinām, ka visā mācību gadā ir tikai 32 — 35 skolas dienas, bet mēs šo pašu mazo, īso laiciņu saisinām ar mācībām, kuras skolēns jau izņēmis savā amerikāņu skolā. Tādēļ nav jābrīnās, ka pēc 13 gadiem, beidzis ģimnaziju, dzīvojis latviešu ģimenē, jaunietis nevar pareizi uzrakstīt pat niecīgu domu latviešu valodā. Tāpat viņš neprot latviski runāt. Ar mokām izsaka kādu teikumu, bet tas ir nepareizs un ar nepareizām galotnēm. Kas vainīgs? Mēs visi esam vainīgi!

Drīzumā Milvokos notiks latviešu skolotāju konference, kuŗā arī lemšot par ģimnazijas mācību programmu. Novēlu, lai šī konference izdotos, lai atrastu pareizu pieeju latviešu ģimnazijas mācību vielai: vairāk stundu mācīt pareizi runāt, rakstīt un izteikt savu domu pareizā latviešu valodā; neļaut bērnam mācīties latviski runāt pašplūsmes ceļā, bet norādīt uz kļūdām.

Vecāki Čikāgā

TRAUKSMAINAS DIENAS...

Par trauksmainiem mēnešiem draud izvērsties oktobris un novembris, kad amerikāņu lielie laikraksti un žurnāli sniegs sērijām gaŗus aprakstus par boļševiku revolūcijas 50. gadadienu Pad. savienībā. Par šo faktu kā tādu mums nebūtu jāuztraucas, bet šie raksti mūs sarūgtinās, jo droši paredzams, ka tajos būs daudz glaimu totālajai diktatūrai, bet daudzas patiesības noklusētas. Pie šīm noklusētajām patiesībām būs arī Baltijas valstu traģēdija, kuŗai labākajā gadījumā viegli pāries pāri, lai izdabātu Kremlim.

Pirmās pazīmes teiktajam jau redzamas: lielais amerikāņu žurnāls „Look" Pad. savienību vairs nepiemin kā citu tautu apspiedēju un cenšas „captive nations" jēdzienu izdzēst no lasītāju galvām. Vēl iespaidīgāk rīkojas un rīkosies „Christian Science Monitor", kas 27. septembrī jau devis Paula Vola (Wohl) pirmo sērijas rakstu par Pad. savienību. Viņš rakstam devis arī iespaidīgu virsrakstu „Kā dzima daudznāciju valsts" (How Multinationalhood Was Born). Šis raksts ir patīkams Pad. savienībai, jo tajā nav ne vārda par apspiestajām tautām, ko Maskava tur savā impērijā. Ne vārda nav minēts par padomju agresiju pret Baltijas valstīm. Mierīgi tiek dramatizēts pāris. P. Vols stāsta par komūnistu partijām, kuŗas valstīm šo tautu iestāšanos Pad. savienībā. Kaut pats laikraksts ir bijis iecietīgs pret baltiešiem, to nevar sacīt par Paulu Volu, kas gadiem ilgi rakstījis šim laikrakstam.

Sabiezējušais gaiss smako atkal pēc jaunas krievu un amerikāņu brāļošanās, tādēļ uz boļševiku revolūcijas 50. gadadienu sagaidāmi vēl daudzos laikrakstos glaimojoši raksti šai vergu zemei, kuŗa nospiedusi uz ceļiem latviešu tautu.

Vai esam tam sagatavojušies? Kā uz šiem rakstiem reaģēt? Kļūst smaga sirds, ka mūsu tautas ienaidnieku atkal cildinās. Padomju vara, kas bija pelnījusi Nirnbergas kaŗa noziedznieku tribunālu, iziet sveikā, lai gatavotu jaunus agresijas plānus pret vēl brīvajām tautām.

Pēteris Salna, Bostonā

☆

VĒL PAR BRĀĻU KAPIEM

Šī laikraksta 79. numurā kāds „Kaŗavīrs bez nopelniem un goda zīmēm" ironizē par topošajiem Brāļu kapiem Katskilu kalnos, cita vidū jautājot: „Vai šāds pasākums iederas še svešumā?"

Pēc mana un daudzu citu ieskata — jā! Tas būs ne tikai pagodinājums visiem tiem, kas kaŗa laukā nolikuši galvas uz ežiņas par dzimto zemi, bet vēl tālā nākotnē, kad, varbūt, citur latviešu vārds būs izzudis, paudīs, ka tāda latviešu tauta reiz bijusi. Nebūs nemaz jāgaida simt gadu, kad komūnisti tos latviešus, kas vēl dzimtenē, būs iznīcinājuši, bet brīvajā pasaulē telefona grāmatās gan būs atrodami latviski uzvārdi, bet sarunāties latviešu valodā nevarēs.

Vēstules autors „liek pie sirds", ka lielākajos latviešu centros ir kapu latviešu nodalījumi. Bet kā būs ar mazajiem centriem? Vai no tiem pelnu urnas sūtīs uz „lielajiem centriem", vai arī uz Brāļu kapiem, — lielas starpības cenas ziņā nebūs.

Bet pats galvenais: kā citur, nezinu, bet manā „lielajā centrā" Mineapolē man labprāt negribas kapsētā iegriezties pat kapu svētkos, kaut tad viss ir uzposts. Šo nepatiku guvu, kad kapus pāris reižu apmeklēju pirmdienas rītā, laikā no plkst. 9 — 12. Tas vien, ka pļaujmašīna traucās pāri atdusas vietām, vēl nav nekas. Kad amerikāņu strādnieku netīrie zābaki „čāpoja" ne tikai pār kapu kopiņām, bet arī piemiņas plāksnēm, tad ļoti labprāt vēlējos, kaut nebūtu še iegriezies.

Šī iemesla dēļ arī es biju viens no pirmajiem, kas rūpējās, lai par manu un dzīvesbiedres nākotnes kapu vietām nebradātu svešu cilvēku netīrie apavi, bet mūsu pelnu urnas mierīgi atdusētos starp latviešiem.

Varbūt minētās vēstules autors atkal piebildīs: „Nuja, arī lielajos centros ir attiecīgi iestādījumi, kur novietot un uzglabāt pelnu urnas." Ir, bet diemžēl — tās tur var atrasties tikai tik ilgi, kamēr kāds maksā „mēneša īri". Kad maksātāja pietrūks, pelnu urnas aizies atkritumos. Amerikāņiem pret mirušajiem cienība ir vienīgi tikmēr, kamēr ar viņu vēl var kaut ko nopelnīt.

Vēstules autors ironizē arī par notikušo „Tautas loteriju". Visos laikrakstos gan bija minēts, ka tā domāta Brāļu kapu izbūves izdevumu daļējai segšanai, bet vēstules autors cerējis, ka viņš kaut ko nopelnīs.

Vēstules autors gan sevi apzīmē par kaŗavīru, bet es šaubos, vai viņš ir bijis kaŗavīrs pat miera laika obligātajā dienestā...

Roberts Apenītis
bij. kaŗavīrs ar nopelniem
un goda zīmēm

☆

KAS BIJA POBEDONOSCEVS?

„Latvija Amerikā" 30. septembŗa numura rakstā „Binokulārs skatiens pasaulē" H. Mellbārdis atbild uz manu, LA 65. numurā ievietoto vēstuli „Dostojevskis un mēs". Viņš saka: „Pobedonoscevs, kuŗu vēstules autors nepelnīti apzīmē par filozofu (kaut arī tāds apzīmējums viņam būtu dots kādā enciklopēdijā), bija pārāk niecīgs gariņš, lai būtu pamats uztraukties par viņa rusofilo darbību."

Pobedonoscevs apzīmēts par filozofu Palmera „Modernajā pasaules vēsturē", kuŗu lieto kolledžās kā teksta grāmatu. Tās 706. lappusē teikts, ka cara Aleksandra III (1881. — 1894.) valdība pirmoreiz pieņēmusi sistēmatiskas pārkrievināšanas programmu: piespiedu kārtā asimilēt un uzspiest Lielkrievijas kultūru. Šīs kustības vadītājs bijis Pobedonoscevs (1827. — 1907.). Cik atceros no lekcijām, Pobedonosceva filozofijā ietilpst šāds baigs pieņēmums: viena trešdaļa aizbēgs, otra — tiks nogalināta, bet trešā — pārkrievināta. Ja Mellbārdi esmu pareizi sapratis, tad viņa jēdzienā „krievu mesiānisms" ietilpst piespiedu pārkrievināšana, asimilācija, krievu kultūras uzspiešana un nogalināšana.. Domāju, ka Pobedonoscevs ir paslīdējis gaŗām neievērots tāpat kā Staļina trīs collu īsākā un kroplā roka, kuŗu pat vācieši nezināja pieminēt, jo šādus faktus tur slepenībā. .

Ja runā par kādas personas piedalīšanos panslavisma kustībā, vēlams minēt laiku, jo 1848. gadā panslavisms vērsās pret caru un par to draudēja spaidu darbi, bet 20 gadu vēlāk pārveidoto panslavismu cars uzspieda pats.

Ņujorkietis

☆

AIZMIRSTA PATIESĪBA

Paldies Dr. A. Karpam par viņa bezkompromisa vaļsirdību brīvas un neatkarīgas preses izpratnē! Būs jau, kas mēģinās apgalvot, ka Dr. A. Karpa raksts „Preses brīvība" šī laikraksta 20. un 23. septembŗa numuros pie „nenosvērtiem" trimdas „žurnālistiem", īpaši jaunākajā un stabilai vadonības domāšanai „nesagatavotajā" paaudzē, var radīt nevēlamus „izlēcienus"... Tādi ir notikuši un notiks arī turpmāk. Jaunības nemierā un kļūdās bieži ir zeme un sēkla, kas pirmos asnus parāda tikai tad, kad soģi jau sen trūdos . . .

Protams, tad jau dzīvo cita paaudze, kas pārāk nepeļ ne tiesnešus, ne pirmlaicīgi notiesātos, bet kuŗas esme bez šiem abiem nav iespējama.

Valentīns Pelēcis, svešumā

LATVIJA

83. N-RS TREŠDIENA, 1967. GADA 18. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

JĀNIS KLĪDZĒJS

Viņu sejās nebija dziesmu svētku

S T Ā S T S

(8. turpinājums)

„Kas tu tāds? Tu man liecies tāds neredzēts. Tos, kas te staigā, esmu ievērojis. Vai tu esi tanīs mājās pierakstīts? Parādi dokumentus!"

Staņislavs pasniedza savu gūstekņa atlaišanas papīru un teica:

„Nāku no darba. Esmu atbrīvots. Tikko iebraucu."

„Redzams, redzams," viņā paskatījies, kaŗavīrs pasmaidīja, un viņa sejā nebija ne aizdomu, ne ļaunuma.

„Kā tad lai es tieku mājās?"

„Nezinu. Nudien, biedri, to es nezinu. No meža puses uz šejieni ir atļauts nākt, bet uz meža pusi ne."

„Ja pa ceļu es nedrīkstu, tad jātiek kā citādi."

„Tā ir tava darīšana. Ja tu vari aiziet tā, ka es tevi neredzu, tad ej vesels, bet ja es tevi redzu, tad pēc pavēles man tevi jānošauj. Pa lielceļu tālāk iet tu drīksti. Tiec galā, kā pats zini."

Kā nožēlodams, kareivis noplātīja rokas. Viņš bija vēl jauns zēns, gadu deviņpadsmit. Sāpīgā smaidā savilkās viņa seja, kad viņš teica:

„Tagad te visur un visi šauj. Reizēm nevar saprast, kas uz ko un kāpēc. Kā tik nakts, tā sprakst šur un tur."

Staņislavs paraustīja plecus un gāja.

„Stop! Pagaidi, tu! Turi muti par to, ko es tev teicu, saproti? Redzi, man gribējās parunāties. Nu, tāpat vien," to teikdams, jaunais krustceļu sargs smaidīja platu, naīvu smaidu, it kā piedošanu lūgdamies.

Staņislavs pamāja:

„Arī man ar tevi patika parunāties."

Saule bija jau nogājusi. Staņislavs nogriezās no lielceļa un iekāpa grāvī, kas caur rudzu lauku veda uz māju pusi. Pār mežu, kas dūmakains gulēja aiz viņa mājām, uzvijās viena pēc otras divas raķetes: viena zaļa un otra balta.

„Tātad te karš vēl nav beidzies," — Staņislavs domāja.

Šinī brīdī viņam alkatīgi sāka gribēties ēst un dzīvot.

4.

Miegs kā dziļa ezera ūdeņi bija sedzies pār viņu, un tikai ar ēšanas reižu pārtraukumiem Staņislavs bija nogulējis nakti un gandrīz visu nākošo dienu. Atvēris acis, viņš sākumā nespēja aptvert, kur atrodas. Viņš negulēja uz grīdas un ap viņu nebija salmu. Te neviens nevaidēja un nelādējās. Telpā bija klusums.

Pirmā Staņislava doma bija: varbūt esmu miris un guļu citā pasaulē?

Viņš raudzīja pacelt roku. Jā, roka kustējās un viņš to redzēja, ka tā bija viņa paša roka. Tad viņš pataustīja savas acis un sāka skatīties apkārt. Pie sienas bija Svētā Juŗa bilde, kurā tas ar šķēpu rokā nodur nezvēru.

Nu Staņislavam pēkšņi it viss kļuva skaidrs: viņš bija mājās! Vakar viņš bija pārnācis mājās! Šo Svētā Juŗa bildi viņš bija redzējis un pazina jau no bērna dienām.

Tagad Staņislavs likās tik jocīgs pats sev. Kā nu ne! Kā var sākt pēkšņi pašam rādīties, ka esmu jau miris? Laikam ar manu galvu arī viss vairs nav lāga kārtībā. Pat domāt būs jāsāk mācīties atkal no jauna.

Viņš piecēlās un sāka staigāt pa istabu. Soļus padzirdusi, ienāca brāļa sieva Lūcija.

„Gribētu iziet un pastaigāt pa tīrumu," Staņislavs teica. „Tā basām kājām pa ceļa smilti un pa pļavu."

Viņa pakratīja galvu:

„Labāk ne."

„Kāpēc?"

„Tu vēl tik maz ko zini. Ir labāk, ja cilvēks mazāk redz un vēl labāk, ja mazāk redz viņu pašu. Tu nevari zināt vairs, kas un no kuŗa krūma tevi novēro."

„Vai tad arī te visur tagad tā?"

„Nepaiet ne nedēļa, kad mājas nepārmeklētu."

To teikusi, viņa paskatījās pa logu, un viņas no bezmiega iesarkušās acis savādi spīdēja.

„Tu neesi gulējusi," viņš teica.

„Tagad dienas un naktis, darba dienas un svētdienas vienādas. Naktīs ļaudis nevar gulēt, dienās staigā kā aizsnaudušies. Un tā jādzīvo, jo — kur tu vari palikt? Ja nebūtu to mazo, es arī būtu aizgājusi mežā kopā ar Augustu."

Staņislavs skatījās brāļa sievā un domāja: cik ļoti un ātri novecojusi un sadilusi šī skaistā Lūcija. Tikai pirms sešiem gadiem Augustam ar Lūciju bija kāzas. Tad viņai bija deviņpadsmit. Viņa bija kā liepa un ziedēt ziedēja. Tagad jau pelēka un krunkās ap muti. Kas vairs teiks, ka viņai tikai divdesmit pieci gadi? Trīsdesmit pieci, vai vairāk. Un viņas balss skan kā bēŗu dziesma.

Lūcija apsēdās uz sola pie sienas un, salikusi slābanās rokas klēpī, atsāka runāt.

„Labi, ka tu, Stasi, tagad esi un būsi mājās. Tomēr ir labāk, kad ir vīrietis klāt. Te nāk visādi sorgi un orgi. Un kad ir vīrietis klāt, tad vismaz viņi piesargās būt bezkaunīgi un pievalda savu lamu spaini. Šopavasar, kad paliku viena, katrs kolchoza puika atnācis tik nokliedz: Tu, govs! Meža kuce! — Tas tāpēc, ka mans vīrs mežā. Gan tu to suni vairs neredzēsi! — vēl norēc tie....Dievs vien zina — varbūt arī neredzēt vairs . . ."

Viņa abām rokām aizsedza acis.

Staņislava galvā dunēja. Viņš pats bija sava noguruma pilns un bija braucis te glābiņu un mieru meklēt, bet arī te bija tikai tādi, kas nezināja, kur lai glābjas.

„Neraudi, Lūcij. Tas nelīdz," tik vien viņš spēja izrunāt. „Te varētu līdzēt tikai ar kaut ko citu."

Lūcija pacēla asarainās acis pret viņu.

„Ar ko? Saki. Stāsti, ar ko?"

„Ar šauteni! Ar rokas granātu! Ar velnu un elli!" viņš iekliedzās un sāka staigāt pa istabu.

„Klusu! Nekliedz!"

Staņislavā bija atmodies kaŗavīrs. Viņš domās nolādēja savu nespēku un diloņa sagrauztās plaušas un gara acīm skatīja savu vīru grupu, ar kuŗu divus gadus kā kaprālis bija gājis caur uguni, dūmiem un tēraudu.

„Šautene . . ." Lūcija nopūtās. „Tu esi vīrietis, tev — šautene. Augusts ir vīrietis, arī viņam — šautene. Viņš paņēma ieroci un aizgāja mežā. Bet kur lai eju un palieku es, ja man šautenes vietā ir divi mazie, divi bērniņi? . . . Kur lai mēs pazūdam, kur lai mēs ielienam? Zinu, ka pienāks kāda nakts, kad mūs salasīs un vedīs, vedīs pāris mēnešu kaut kur, kamēr nobeigsimies . . . Tā būs. Jau trīsreiz ļaudis ķēra un veda. Vedīs vēl. Saki, kur lai cilvēks atrod vietu un alu, kur ielīst? Kur?"

(Turpinājums sekos)

PRIEKA GAVILES DIEVAM

ČIKAGAS BAPTISTU DRAUDZES KOPAS GAISMA GARĪGS KONCERTS

Septembŗa pēdējā svētdiena kļuvusi par svētku dienu Čikagas latviešu baptistu draudzei, jo tad dzimusi kopa Gaisma, kuŗa šogad atskatījās uz savu 4. dibināšanas dienu. Kopa izveidojusies no draudzes jaunatnes pulciņa. Laika tecējumā jaunieši kļūst nobrieduši ļaudis, bet darboties Dievam par godu un draudzei par svētību var līdz sirmam vecumam. Gadasvētki vienmēr atzīmēti ar teicamas kvalitātes koncertu.

Pirmo reizi ar plašāku programmu Gaismas gadasvētku sarīkojumā uzstājās dziedātāja Marta Cakare. Viņai ir liela prasme klausītājiem darīt saprotamākas un tuvākas reliģiska satura dziesmas. M. Cakare vismīļāk „priekā gavilē Dievam", kam ļoti piemērota viņas vieglā, gaišā balss. Viņas augstākā vēlēšanās ir „Dievam sniegt pilnīgāko, kaut, apzinoties savu niecīgumu, tas liekas neiespējami". Sastādot programmu, dziedone mēģina izmeklēt ne tik daudz izcilu drāmatiska rakstura kompoziciju, bet vairāk vērību veltī pārdzīvojumam, vienkāršībai.

Ievadvārdus klausītājiem stāvgrūdām pilnajā baznīcā teica bijušais jaunatnes pulciņa pr-ks Olģerts Cakars; tad draudze vienojās pateicības dziesmā Trisvienīgajam Dievam . Sekoja M. Cakares dziedāta, Valža Treimaņa ērģeļu pavadījumā, vācu komponista E. Hildacha „Pestītāj Jēzu" (Schönster Herr Jesu), kuŗu dziedātāja nejauši uzgājusi kādā antikvāriātā. Viņa dziedāšanas profesore šo dziesmu nosaukusi par „pērli". Zviedru komponists G. Nordkvists vienkāršā, bet sirsnīgā veidā izteicis „Skaidrības ilgas". Ilgošanās pēc Dieva tuvuma bija it kā ievadījums O. Cakaŗa lasītajam 24. psalmam. Prof. Jāzepa Vītola laika biedrs — zviedru komponists G. Vennerbergs vairākām Dāvida dziesmām atradis jaunas skaņas. 24. psalmu dziedāt viegli, skaņas raisījās un cēlās cita aiz citas, turpretim 137. psalms ir grūtsirdīgs, klausītājos izraisīja dziļu pārdzīvojumu, jo runā pie Bābeles trimdinieku izjūtām. 57. psalms atkal priecīga rakstura, kura beigām Marta Cakare likās izskanēt kā varenai slavas dziesmai.

Svētrunu teica māc. Valdis Landmanis, salīdzinot kopas izveidošanos ar gaismas stiprumu pavasarī un vasarā. Pavasarī saule nav visai spēcīga; arī mazs bērns nes sevī sīku liesmiņu. Vasarā saule ir zenītā, dienas garas; cilvēks nobriedis izstaro spēcīgāku dvēseles gaismu. Dievs cilvēkam liek piedzimt kā bērnam; augot un veidojoties viņš apzinīgi tuvojas Pestītājam, kas ir pasaules gaisma. Kopas locekļiem liela atbildība nosaukuma dēļ, jo gaisma nedrīkst aptumšoties. Laipnā liesma kuŗu izstaro kopas locekļi, nāk par svētību draudzei un pašiem.

Viktors Baštiks pratis 23. psalma vārdus un mūziku savienot brīnišķīgā uzticības un pateicības dziesmā, un Marta Cakare tiešām varēja „gavilēt Dievam".

Gaismu pieminēja arī kopīgajā draudzes dziesmā: „Kaut manī vienmēr gaišāks kļūtu, Kungs, Tevis degtās uguns kvēls..." — „Tavs vārds ir gaišums manos ceļos un manu kāju spīdeklis... „Krustā sistais" un „Tu esi mans tēvs" — abas V. Baštika kompozicijas, pēdējā ar A. Sauliešа tekstu — bija pirmatskaņojums Čikagā un radīja ar dziedones starpniecību tiltu no zemes cilvēka uz „tālajiem zvaigžņu bariem".

Valdis Treimanis ir ne tikvien teicams pianists, bet arī smalkjūtīgs pavadītājs. Viņa mūzikālitāte un ritma izjūta dziedātājam ļauj pilnīgi nodoties dziesmas vārdu un skaņu tulkošanai, jo nav jārūpējas par pavadījumu.

Draudzes koris diriģenta Varimanta Mūrnieka vadībā piedalījās ar Volfa „Tev es dziedu", sekoja draudzes un koŗa kopīgi dziedātā „Gods Jēzum, slava, vara, spēks". Svētīšanas vārdus teica māc. V. Landmanis.

Gaišā un saulainā svētdiena bija īsti piemērota diena baptistu draudzes kopas Gaisma svētkiem. Saule rotājās skaistajos dzintara krāsas ziedos, un katrs paņēma līdz no baznīcas dievkalpojuma kādu staru savām turpmākajām gaitām.

Z. K.

Divu mūzu kalpam 70 gadu

Gleznotājam un mūzikas paidagogam Alfonam Ceram nesen piepildījās 70 mūža gadu. Viņš Latvijas konservātorijā beidzis prof. J. Vītola klasi, bet Rīgas tautas konservātorijā A. Dombrovska vijoles klasi un bijis mūziķis vairākos Rīgas orķestros. Trimdā A. Cers pievērsies glezniecībai un studējis to Čikagas mākslas akadēmijā un institūtā, bet ar uzslavu beidzis Port-Vašingtonas mākslas skolu. Laphama institūta starptautiskajā plakātu sacensībā, kuŗā piedalījušies daudzi mākslinieki no 17 valstīm ar apm. 31.000 darbiem, kāds Cera darbs ieguvis „Certificate of Merit".

Kopš 1956. gada Alfons Cers māca mūziku katoļu semināros, sākumā Tekija (Techy) pie Čikagas, bet tagad Īsttrojā (East Troy), ap 30 jūdžu no Milvokiem. Viņš piedalījies arī ALAs kultūras biroja 1965. gada gleznu izstādē Čikagā, tā paša gada rudenī viņam bija patstāvīga darbu skate Milvokos. Otru darbu skati Milvokos 14. un 15. oktobrī noorganizējusi vietējā DV apvienība, kuras biedrs un vīru koŗa dziedonis ir šis divām mūzām kalpojošais mākslinieks.

Vasaras laikā „Sūpu dienas" Cers pavada ceļojumos pa ASV, kuŗā laikā cītīgi glezno un sarīko arī nelielas savu darbu skates, kas allaž izpelnās vietējās amerikāņu preses atzinīgas atsauksmes. Sovasar Cers bija arī Vašingtonā, kur Kongresa bibliotēkā viņam bijusi iespēja paspēlēt uz kādas slavenā Amati darinātas vijoles, kuŗas cenu vērtējot ap 45.000 dol.! Pēc tam vairākas nedēļas viņš sabija Vudstokā, Virdžinijā un Aspenā, Kolorado. „Aspen News" viņam 3. augusta numurā veltījusi veselu lappusi, ievietojot interviju ar latviešu mākslinieku, viņa ģīmetni un četru darbu reprodukcijas, bet „Northern Virginia Daily" — arī plašāku apceri ar prāva formāta uzņēmumu.

Alfons Cers glezno reālistiskā „vecās skolas" gaumē, modernie glezniecības „ismi" viņu nevilina. Jo plaša ir viņa tematika — ainavas, celtnes, portreti, dzīvnieku figūras, ko viņš attēlo rūpīgā apdarē.

R. Čaks

Edmunds Zirnītis

LIDLAUKĀ

Cilvēk, tu mūžīgais ceļotāj,
Steigdamies apstājies ceļā reti!
Izurbjas strauji no tāles džeti,
Lidlaukā brītiņu īsu stāj.

Paceļas atkal un tālāk snāj,
Traukdamies zilumā zvaigznēm preti,
Apvārsni iezurbjas silueti, —
Pavadot rokas vēl māj un māj.

Atvadu minūšu sniegputeņi
Pēdējos vārdus kā pārslas maļ,
Kupenas smagi uz pleciem klāj.

Nevarīgs, apsaucot sevi, rāj —
Dvēseles dziļumos dobji kaļ
Šķiršanās nemiera sāpju dzeņi.

Austrālijas latviešu 8. rakstnieku dienas

Tai tautai nepazust,
tai nevar pienākt gals,
kas audžu audzēs dzird,
kā skan tās asinsbalss...

Tā rakstīja Osvalds Lācis Austrālijas latviešu 8. rakstnieku dienu programmas grāmatiņā, un dzejnieka vārdi piepildījās. Rakstnieku dienās, kas šogad notika Sidnejā no 29. septembŗa līdz 2. oktobrim, tiešām dzirdējām, kā skan tautas asinsbalss.

Kad 29. septembŗa vakarā rakstnieku dienu rīcības komitejas pr-dis Spodris Klauverts sveica sapulcējušos, Sidnejas latviešu nama lielā zāle bija gandrīz pilna. Bez sidnejiešiem varēja redzēt viesus arī no citiem centriem.

Latvijas konsulāta Melburnā vadītājs O. Rozītis, atklājot rakstnieku dienas, teica: „Es ticu radītājam spēkam, kas iemiesojies latviešu tautā. Es ticu jūtu plūdumam, kas šo radītāju spēku iekustina darbībai. Es ticu garam, kas jūtu straumes iekustinātajam spēkam dod virzienu. Es zinu, ka bez paļaušanās uz šo svēto trīsvienību mēs ietu bojā." Pēc tam runātājs jautāja: „Kādēļ jums jāzina šie mani ticības apliecinājumi?" Viņa paša atbilde bija: „Jūs varat uz tiem reaģēt trejādā veidā. Jūs varat teikt, ka atkal mums liek klausīties tukšās frazēs, bet jūs varat arī būt laipnāki pret mani — jūs varat pārbaudīt, vai es tiešām tam ticu; jūs tomēr varat vēl trešo lietu darīt — jūs varat paši tam ticēt. — Rakstnieku dienas īstenībā ir lasītāju dienas. Ir taisnība tiem, kas saskata, ka Latvija ir pateicību parādā rakstniekiem. Auseklis, Rainis un Skalbe bija tie, kas Latvijas vārdu ienesa tautas apziņā un kuŗu domu rezultātā radās brīvā Latvija. Taču viņi to nebūtu iespējuši, ja viņu lasītāji nebūtu bijuši gatavi šo vārdu uzņemt un likt tam pārvērsties tiešamībā. Atveriet savas sirdis latviskajam vārdam, prasiet un skubiniet, lai rakstnieki kopj un attīsta to, tad atkal reiz par tiešamību kļūs brīvā Latvija."

Pēc kopīgi nodziedātās Latvijas himnas rīcības komitejas sekretārs Juris Krādziņš nolasīja it gaŗu virkni rakstveida apsveikumu, kuŗus bija sūtījuši Latvijas sūtniecību vadītāji Vašingtonā un Londonā Dr. A. Spekke un T. V. Ozoliņš , BPLA pr-dis prof. P. Lejiņš, LAA prezidija pr-dis J. Ritenis un kultūras fonda pr-dis V. Dulmanis, Vācijas latviešu laikraksta „Latvija" redaktors O. Kalējs, prof. P. Jurēvičs, LPB centrālās valdes pr-dis Ēriks Raisters, rakstnieki un kritiķi Pēteris Ērmanis (rakstnieku dienām veltīts dzejolis), Anšlavs Eglītis, Jānis Kārkliņš, Veronika Strēlerte, Jānis Sarma, Andrejs Eglītis, Paula Jēgere—Freimane un Jānis Rudzītis. Personīgi latviešu valodā sveica igauņu rakstnieks P. Lindsārs, izpelnoties ilgus aplausus.

LUGA UN TEĀTŖA IZRĀDE

Pēc oficiālās rakstnieku dienu atklāšanas notika tikko „svaigi" sarakstītās Ulža Siliņa lugas „Ķemermiestiņā" pirmizrāde Sidnejas latviešu teātŗa iestudējumā, Kārļa Gulberga režijā, ar Eižena Freimaņa kompozicijām, jo šī luga bija apzīmēta par „spēli 3 cēlienos un 6 ainās ar dziesmām". Dekorātors bija Normunds Buivids ar vairākiem palīgiem, par gaismām gādāja V. Bikše, bet skaņu meistars bija O. Dombrovskis. Piedalījās arī Sidnejas latviešu vīru koris diriģenta J. Puisēna vadībā. Par šo lugu un izrādi Sidnejas latviešu teātŗa kritiķis Kārlis Freimanis raksta:

—„Šis jaundarbs liecina, ka U. Siliņš savās drāmatiķa gaitās kļuvis dziļāks, patiesāks, un arī to, ka viņš jau apguvis respektējamu techniku. Par spīti trūkumiem, ,Ķemermiestiņā' ir laba luga. Tā ir ieguvums mūsu trimdas teātŗiem.

Šajā lugā var izšķirt divus galvenos elementus: laikmeta notēlojumu un Ādamsona rakstura pārveidošanos mīlestības ietekmē. Laikmeta notēlojums, protams, nav īsti drāmatiska viela; no vienas puses tas tiecas ieslīdēt naturālismā. Lugā ir vietas, kur strēlnieki lej alu, tīksminādamies to dzeŗ, iet uz mazo mājiņu, stāsta jokus, lakstojas ap meitām, danco šīberi (1916. gadā?), runā savā žargonā, piem., „šamais" (1916. gadā?), dzied „Lai dzīvo sveiks", uzsauc laimes u. t. t. Posmi lugas 1. un 2. ainā ar krieviem un strēlniekiem atgādināja kultūrvēsturisku uzvedumu: dzīvas bildes bez drāmatiskas nozīmības.

No otras puses, laikmets palīdz ne vien labāk iezīmēt raksturus, bet piešķiŗ visai lugai citas dimensijas. Skatītājs juta šī laikmeta ideālisma un nihilisma dvašu: depresiju, domas par nāvi, kuŗas cilvēks lūko apslēpt ar forsētu bravado, neskaidrās ilgas ,un, varbūt visvairāk, individuālā cilvēka bojā eju vai nu kaut kādas labākas nākotnes vārdā, vai vienkārši bez kādas jēgas. Šis laikmets savā kailumā ir kā rēta uz Ādamsona sejas un smīns uz viņa lūpām. Ādamsons vienīgais to vēro skaidrām acīm. Tāpēc viņa raksturs iznācis tik dziļš.

Ādamsona un Anniņas mīlestības stāsts nav nedz svaigs, nedz negaidīts. Kas to padara dzīvu un liek skatītājā ietrīcēties atbalsīm, ir autora patiesīgums. Abi tēli, šķiet, ilgi iznēsāti, labi izstrādāti, un viņu dialogi ir piesātināti ar smeldzīgu zemtekstu. Aprautais stils („Beigts", „žēl") labi atbilst spītīgajiem raksturiem. Viņi sāk veidoties no šķietami pretējiem poliem: Anniņa pamazām kļūst arvien nopietnāka, Ādamsons — arvien maigāks.

Katram strēlniekam autors bija paguvis iezīmēt pa raksturīgam vaibstam. Laimīga bija doma ievest starp strēlniekiem igauni.

Dialoga vešanas mākslā U. Siliņš kļuvis daudzpusīgāks (piem., Ādamsona—Anniņas dialogā: „ļauj man minēt",) dialoga posmi parasti ir gludi, dabīgi sasaistīti, un drāmatiskās ainas, kur tas iespējams, atsvaidzinātas ar humoru (piem., Semjonova izāzēšanas skatā).Jauks bija dziesmas teksta radīšanas skats.

Iebilst var pret ļaužu pieblīvēto skatuvi, kas šad un tad novērsa uzmanību no galvenā dialoga, jo „cilvēks grib spēlēt". Tāpat pārlieku pamatīgums motīvācijā vietām šķita lieks un pārtrauca darbības spraigumu, īpaši lugas beigās. Luga ir rakstīta sulīgā tautas valodā, un tā ir piebārstīta ar humoristiskiem salīdzinājumiem.

Ja K. Gulberga režijas ir iezīmīgas ar fantaziju, izturēto tempu un mērķtiecību, tad šajā izrādē šo īpašību bieži pietrūka. Eksistēja vismaz trīs dažādi spēles veidi: stilizētais (piem., Saldums), „metodes" (Ansule) un impresionistiskais (Nīcis). Bija šad un tad nepiepildītas pauzes (teksts?), monotoni skati (piem., zābaku pucēšana un Sējas—Ādamsona izskaidrošanās; daudzās dzeršanas, kāršu spēlēšana). No otras puses, grupu kārtojumi bija lietišķi, un, galvenais, raksturu attiecības izstrādātas līdz niansei. Stilistiskais lugas iesākums šai reālajai lugai izskatījās kā pielipināts.

(Turpinājums 5. lpp.)

Māra Kalmane, kas ieradusies uz dzīvi Austrālijā no okupētās Latvijas, sarunā ar rakstnieku dienu dalībniekiem U. Āboliņu, K. Ābeli un I. Roni. Foto: V. Motmillers

romāns

PANDORA

ARTURS VOITKUS

(64. turpinājums)

Rotbauma vecākās meitas līgavainis bija jelgavnieks. Viņš bija ierēdnis cukurfabrikā, beidzis vācu vidusskolu un viens no aktīvākajiem vācu jaunatnes organizācijas darbiniekiem. Johanu Kleinodu katrs jau pa gabalu pazina kā vācieti. Baltās zeķes, pusbikses, krekls ar vaļējo apkakli un ziemā mēteļa vietā pusgaŗā žaķete nepārprotami pierādīja viņa tautību. Rotbaumam znots bija ļoti pa prātam.

Deja beidzās, un Brunis veda Eriku atpakaļ pie galda. Erika bija rūpējusies, lai, galda kartes izliekot, viņa ar Bruni sēdētu blakus. Pacēlis savai dāmai krēslu, Brunis pats palika stāvot.

— Atvainojiet mani, — viņš pieliecās Erikai pie auss. — Man pāris vārdu jāparunā ar Birņa kungu.

— Oh . . . — Erika vīlusies novilka. — Bet nepalieciet ilgi.

Viņa acīm sekoja Bruņa platajiem pleciem, kad tas neatskatīdamies soļoja pāri telpai. Krēsls blakus Monikai bija brīvs; vīrietis, kas tur sēdēja mielasta laikā, bija galdu atstājis. Brunis smagi iesēdās krēslā, pasniedzās pēc Ulža alus glāzes, piepildīja to līdz malām ar alu un, trauku no lūpām neatņēmis, iztukšoja.

— Tā. . . .— Brunis nolika glāzi atpakaļ uz galda. — Tas bija labs. Tā meitene mani pavisam notrenkāja. Biju izslāpis kā tuksneša kamielis pēc divu nedēļu ceļojuma.

— Vai tu tāpēc nāci šurp un savu dāmu atstāji vienu? — Monika jautāja. — Alu varēji dabūt arī tur.

— Bet ne padomu. Man jums kas jautājams.

— Jā? — Monika, turpinājumu gaidīdama, vērās Brunī.

— Kā jūs abi skatāties uz laulību?

Uldis skaļi iesmējās. Brunis saŗauca uzacis.

— Par ko tu smejies? Es jautāju nopietnu jautājumu un gribu nopietnu atbildi.

— Piedod . . . — Uldis ar varu savilka seju nopietnās rievās. — Tu gribi precēties un nevari izšķirties?

— Apmēram.

— Un kuŗa ir laimīgā? — Uldis kļuva uzmanīgs.

— Atbildi uz jautājumu.

— Ko mēs domājam par laulību? — Uldis saskatījās ar Moniku. — Liekas pozitīvi. Citādi mēs nebūtu apprecējušies un tik ilgi kopā sadzīvojuši. Bet tu, laikam, gribētu zināt, ko mēs teiktu, ja tu gribētu precēties?

— Var arī tā.

— Redzi, tad noteikti jāzina, kas tava izredzētā, — Uldis nopietni runāja. — Un ja tu šai brīdī runā par Eriku, tad es saku: nē.

Brunis papurināja galvu.

— Es nerunāju par Eriku. Es runāju par Maiju.

Maija Vītola bija liepājniece, atraitne, piecus gadus vecāka par Bruni, sešpadsmit gadu vecas meitas māte un kopš gada Bruņa asistente viņa zobārsta kabinetā.

— Maija?! — Uldis ar Moniku iesaucās gandrīz vienā balsī.

Brunis skābi pasmaidīja.

— Jūsu līksmais izsauciens uz manu jautājumu ļoti precīzi atbildēja. Tikai jūs ne viens, ne otrs Maiju nepazīstat. Tas ir, jūs viņu pazīstat, bet nezināt, kas viņa par krietnu cilvēku.

Viņš gribēja celties, bet Monika to aizturēja.

— Dieva dēļ, neapvainojies! Un neaizmirsti, ka tas nāca negaidīti. Tu pašreiz esi citas meitenes sabiedrībā, šķietami jūties ar viņu kopā labi — un pēkšņi mums paziņo, ka esi nodomājis precēt kādu, kas. . . .kas. . . .

— Kas man labāk derētu mātes vietā, ne par sievu?

— Ne nu gluži tā, — Monika skatījās Brunim tieši acīs, — bet tomēr . . . Vītola kundze ir par tevi daudz vecāka. Bez tam viņai pieaugusi meita. Tas viss kā uz pasūtinājumu, lai rastos problēmas.

— Ija nav pieaugusi. Taisni tāpēc Maijai vajadzīgs kāds, kas tai palīdz. Un kas zīmējas uz problēmām, tad tādas jau tagad radušās.

— Kādas? — Uldis bija uzmanīgi klausījies.

— Man jāstrādā arī pa vakariem, un tas nozīmē, ka Maija nevar būt mājās. Ija visu vakaru ir viena. Meitene viņas gados bez uzraudzības . . . Pats saproti, ka tas nav labi.

— Lai viņa meklē citu darbu. Tāpēc tev nav jāprecas, — Uldis strupi teica.

— Tu, tātad, par Maiju neesi labās domās?

— Es par Vītola kundzi neesmu ne labās, ne nelabās domās. Man viņa puslīdz sveša. Bet nedomāju, ka tev jāprecas tikai tāpēc, lai kādai vecākai sievietei palīdzētu audzināt tās meitu . . . Tad jau galu galā . . . — Uldis pēkšņi aprāvās.

— Saki vien laukā, saki!

— Tad jau drīzāk tev derētu šī pati Erika. Tu esi bijis viņas ideāls kopš tās bērnu dienām. Bet es tevi uz to negribu ne pierunāt, ne mudināt.

— No Maijas tu mani labprāt atrunātu?

Uldis brīdi neatbildēja.

— Tā ir? — Brunis neatlaidās.

— Jā, tā ir, — Uldis deva sev iekšēju grūdienu. — Tā ir. Bet — tā jau tava darīšana. Tikai vienu gan: nedod tai meitenei tur — Erikai — liekas cerības.

No biedrības nama kāzinieki izklīda tikai uz rīta pusi. Līdz Birņiem nebija tālāk par kilometru, un daudzi, kam ar priecāšanos Biedrības namā nebija pieticis, devās turp, lai Rotbauma dzīvojamās telpās un dārzā turpinātu dzīrošanu.

Lielākā daļa gāja kājām. Brunis burzmā bija pazaudējis Uldi un Moniku un attapās tikai tad, kad juta elkonī iekaŗamies Erikas roku.

— Jūs arī nāksit līdz, ja?

Redzot, ka Brunis meklēdams skatās apkārt, meitene turpināja:

— Viņi jau aizgāja. Iesim! Iesim, lai citi mūs nepanāk!

— Kāpēc ne? Jums no citiem bailes?

— Nē. Bet citi man lieki, ja jūs esat pie manis.

Viņi bija sākuši iet, un Brunis viegli paspieda meitenes roku. Erika kustību pārprata un pieklāvās tam ciešāk.

— Nē, Erika. Tas bija tikai draudzības izpaudums. Un lai jūs nekad nevarētu teikt, ka es jūs esmu turējis neziņā vai pat krāpis, tad ziniet: es jau sev esmu izraudzījis līgavu. Mēs drīzumā saderināsimies, un mums būs kāzas.

Erikas roka uz Bruņa elkoņa pēkšņi kļuva smaga, viņas soļi lēni un nevarīgi.

— Kāpēc — jūs — man — to — tagad — teicāt . . .?

(Turpinājums sekos)

Albertas valdības cildens atbalsts

(Pārnesums no 1. lpp.)

tuviešu un 5 igauņu mākslinieki un daiļamatnieki ar kopskaitā 360 darbiem. Gleznas un daiļamatniecības izstrādājumi pa lielākai daļai bija ņemti no privātām kollekcijām Edmontonā un tās apkārtnē. Izstādes iekārtošanu bija gaumīgi veikuši J. Birzgalis, igaunis J. Ramds un lietuvietis T. Uogintas. Izstāde atstāja labu iespaidu, un kanadiešu apmeklētāju vidū it bieži bija dzirdami atzinumi: „Cik skaisti darbi! Tai jābūt skaistai un bagātai zemei, no kuras nāk šie ļaudis."

Festivāla ietvaros notika arī paneļdiskusijas, kuras vadīja vietējā laikraksta redaktors E. Kīns (Keen) un E. Šmits (Schmidt). Panelī katru tautību pārstāvēja divi dalībnieki (no latviešiem prāv. N. Trepša un Dr. A. Valdmanis), bet diskusijās varēja piedalīties visi klausītāji, kuru skaits pārsniedza 100. Diskusiju ievadījumā visi paneļa dalībnieki izteicās par paredzēto tematu attieksmē uz baltiešu kultūras saglabāšanu un tālākveidošanu vietējos apstākļos. Par spīti diskusijām paredzētajam speciāltematam, A. Valdmanis jau sākumā izteica politisku aicinājumu visā Rietumkanadā organizēt 10 vīru studiju grupas, dibināt politisku un saimniecisku jautājumu komisijas, uzņemt sakarus ar citām etniskām grupām, radīt atsevišķu baltiešu federāciju Rietumkanadā un nākošajā vasarā sasaukt īpašu baltiešu kongresu. Pret šādu ierosinājumu izteicās LNAK valdes pr-dis J. Niedra, kas festivālā bija ieradies ar plašām pilnvarām no visām trim baltiešu centrālajām organizācijām un arī no Baltijas tautu federācijas Kanadā. J. Niedra iebilda, ka paneļdiskusijās gan iztirzā dažādus jautājumus, bet nepieņem konkrētus ieteikumus vai rezolūcijas. Otrkārt, Kanadā jau 17 gadu darbojas Baltijas tautu federācija, kura ar savu Albertas nodaļu rīko arī šo festivālu, tādēļ jauna iestādījuma radīšana būtu tikai nevēlams parallēlisms. Pret A. Valdmaņa ierosinājumiem zināmus iebildumus cēla arī prāv. N. Trepša un Rudovičs, kā arī vairāki citi runātāji. Tā paneļdiskusijām paredzētais temats palika novārtā.

Baltijas tautu vispārējā kultūras parāde notika 7. oktobra pēcpusdienā Mekdonalda viesnīcā, kur pulcējās vairāk nekā 500 apmeklētāju. To vadīja lietuvietis J. Barons, sniedzot raksturīgus komentārus par Baltijas tautām, to kultūru, tradicijām un traģisko likteni. Programmā piedalījās jau minētais baltiešu koris, katras tautības tautu deju grupas, populārās igauņu Idla vingrotājas no Vankuveras, Edmontonas latviešu dubultkvartets Dzintars un solistes — lietuviešu soprāns A. Šmita un latviešu soprāns S. Poriete no Kalgarijas. Programmas norise bija ļoti atjautīgi izplānota, pēc katra priekšnesuma kopkorim nodziedot divas attiecīgās tautas dziesmas un programmas vadītājam sniedzot piemērotus komentārus. Iespaidīga bija arī LNAK valdes pr-ža J. Niedras apsveikuma runa, kurā viņš Baltijas tautu federācijas vārdā un visu baltiešu centrālo organizāciju uzdevumā pateicās rīkotājiem un atbalstītājiem par šo izcilo sarīkojumu. „Mūsu tautas un zemes ir okupētas, bet mūsu gars un kultūra nav salauzta. Mēs neesam zaudējuši cerības atgūt to, ko esam zaudējuši. Tādēļ, baudot Kanadas demokratisko brīvību, būsim aktīvi savās organizācijās un veiksim to sūtību, kuru esam uzņēmušies savas dzimtenes atstājot, jo mūsu tautu piederīgie aiz dzelzs aizkara nevar par sevi runāt," apsveikumā cita vidū teica J. Niedra.

Ja festivāla rīkotāji bija lēsuši, ka svētku banketā un ballē piedalīsies ap 200 viesu, tad, šim nobeiguma sarīkojumam sākoties, rīkotāju aprēķini izrādījās tālu pārsniegti. Viesnīcas greznajā sarīkojumu zālē saradās vairāk nekā 500 apmeklētāju! Sarīkojumu ar uzrunu ievadīja BTFK Albertas nodaļas pr-dis A. Osis, bet lietuvietis A. Dudaravičus iepazīstināja ar galveno runātāju — provinces premjēra dēlu E. P. Manningu, kas pozitīvi novērtēja baltiešu devumu Albertas provinces un vispār Kanadas saimnieciskajai un kultūras dzīvei. Bez angļu un franču izcelsmes iedzīvotājiem Albertas provincē apm. 49 proc. sastāda citas etniskās grupas. Tādēļ tās uzskatāmas kā trešais spēks, un tajā ļoti ievērojama loma piekrīt tieši baltiešiem. Apsveikuma vārdus valdības pārstāvjiem un viesiem teica arī BATUN valdes pr-dis prāv. N. Trepša, sniedzot vispārēju informāciju par šīs organizācijas mērķiem un darbu.

Aizkustinošs bija brīdis, kad viesu priekšā iznāca trīs daiļas meitenes latviešu, lietuviešu un igauņu tautas tērpos. Dr. A. G. Rudoviča klātesošos iepazīstināja ar tautas tērpu etnografisko nozīmi un paziņoja, ka šos tautas tērpus festivāla rīkotāji dāvina Edmontonas mūzejam. Provinces ministru kabineta loceklis H. Stroms, saņemot dāvinājumu, veltīja cildinošus vārdus baltiešiem par nozīmīgo kultūras pienesumu Kanadas dzīvē, it sevišķi Edmontonā. Asprātīgā piezīmē ministrs vienīgi nožēloja, ka kopā ar skaistajiem tautas tērpiem nedāvina arī to daiļās valkātājas, kā iepriekš bija uzsvērusi Dr. A. Rudoviča. Tā latviešu skaistais Nīcas tautas tērps tagad būs skatāms Edmontonas mūzejā.

Baltiešu festivāls Edmontonā bija ievērojams notikums ne tikai vietējā dzīvē, bet arī vispār mūsu nacionālo centienu panākums, kas plaši atbalsojās Edmontonas apkārtnes laikrakstos, radio un televīzijas raidījumos. Latviešu piedalīšanās bija aktīva, un apmeklētāju vidū bija redzami ne tikai Edmontonas, bet arī Kalgarijas, Reddīras, Ledbridžas un pat Vankuveras un Vinipegas latvieši. Kā tālākajam viesim un mūsu centrālo organizāciju pārstāvim J. Niedram nācās dzirdēt daudz atzinīgu vārdu. Vispatīkamākā tomēr bija iepazīšanās ar Edmontonas universitātes profesora E. G. Mekkola (McCall) dzīvesbiedri, kura otram pasaules karam sākoties, atceļā no Zviedrijas uz Kanadu laiku uzturējusies arī toreiz jau komūnistu okupētajā Latvijā. Kopš šī laika viņa nopietni interesējusies par Baltijas valstu vēsturi, kultūru un likteni, apliecinot dziļu izpratni par traģiskajiem notikumiem, kas piemeklēja šīs rietumnieciskās kultūras tautas.

Baltiešu festivāls Edmontonā, tāpat kā mūsu dziesmu svētki un citi plašāka apjoma sarīkojumi bija ievērojams notikums mūsu trimdas dzīvē, un raksturoja tā-camas sadarbības panākumus.

R. Noritis

Niagaras latviešu nama fonda padomes un jaunatnes un draudzības dienu rīcības komitejas sēdes dalībnieki: priekšā no kreisās — F. Sirmais, V. Strautnieks, P. Treiers un J. Celms; aizmugurē — N. Grīnbergs, A. Pļavinska, E. Liepiņa, F. Barkāns, J. Andžāns, J. Pļavinskis, J. Viķelis un A. Šteinbachs. Foto: B. Savickis

Vai beidzot LNJAK darbība kļūst jūtama?

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ 13. KONGRESA NOBEIGUMS

Latviešu namu Toronto arī trešajā kongresa dienā, 8. oktobrī, piečalojās jauniešu balsis, atsākot darba gaitu ar filmas izrādi par Eiropas jauniešu kongresa norisi. Pēc tam LNJAK valdes pr-dis A. Zaķis aicināja iesniegt rezolūcijas, bet revizijas komisijas loceklis O. Sils sniedza atzinumus par valdes darbību.

Sekojošajās valdes vēlēšanās priekšsēža amatam minēja 5 kandidātus, bet četri proponētie kandidātūras nepieņēma, tā Auseklis Zaķi vienprātīgi izraudzīja par LNJAK valdes priekšsēdi arī nākošajam darbības gadam. Četrus minot, bet tikai diviem kandidējot, par valdes kasieri ievēlēja Jāni Valdmani no Hamiltonas. Par valdes locekļiem no 14 kandidātiem ievēlēja Laimu Langi, Asnu Alberingu, Pēteri Muktu, Vilni Epneri, Ilzi Prikuli, Vilni Pētersonu, Alni Bāliņu, Baibu Lorbergu, Jāni Kļaviņu, Anitu Korbu un Egilu Fogeli, bet revizijas komisijā no 6 kandidātiem izraudzīja Viju Zuntaku, Andu Liberi un Sibillu Gannu.

Pēc vēlēšanām Amerikas latviešu jaunatnes apvienības pr-dis Valdis Daiga uzrunāja Kanadas draugus, pateicās par viņu sanāksmē vēroto un dzirdēto un aicināja savukārt piedalīties ALJAs kongresā Čikagā.

Beidzoties pusdienu pārtraukumam, kongresa dalībnieki pārrunāja turpmāko darbību, iesniedzot 13 rezolūcijas. Viena no nozīmīgākajām bija attieksmē uz brīvās pasaules latviešu jaunatnes kongresu nākamajā gadā Rietumberlīnē. Visi piekrita, ka šo kongresu jāreklāmē un jāatbalsta, cik vien iespējams, nolemjot, ka katram jaunatnes pulciņam rīkojams vismaz viens raibais vakars, lai gūtu līdzekļus braucēju atbalstīšanai. Citas rezolūcijas prasīja izstrādāt vadlinijas valdes locekļu darbībai, divu nedēļu laikā izsūtīt amatpersonām un pulciņiem šī kongresa pilnīgu protokolu un rezolūciju tekstus, valdei izraudzīt politiskās nozares vadītāju, sakomplektēt rīcības komiteju nākošajam LNJAK kongresam, atbalstīt jaunatnes žurnālu „Mēs" u.c. Lielu uzmanību pievērsa LNAK jaunatnes nozares vadītāja M. Zandberga ierosinājumam celt īpašu jaunatnes mītni kādā latviešu īpašumā, atzīstot par piemērotāko vietu Sidrabenē. Šajā tikai pašu jauniešu vajadzībām iekārtotā mītnē varētu notikt lekcijas un semināri, arī dažādi citi pasākumi, kas pulcinātu jaunatni un rosinātu tās darbību. Kongress uzdeva valdei šo ierosinājumu tuvāk pētīt — noskaidrot iespējas un vajadzības, pozitīva iznākuma gadījumā popularizējot mītnes ideju un noorganizējot ziedojumu vākšanu tās būvei.

Vakarā visi devās izbraukumā uz Ērgļu ligzdu, kur noskatījās filmas par jauniešu ekskursiju uz Stratfordu, Jāņu svinēšanu u.c. Iedegās ugunskurs, ap kuru izbraukuma dalībnieki gāja rotaļās, bet telpās vareja dejot, tad visi sasēdās vienkopus un skandināja latviešu tautas dziesmas.

Kongresa pēdējās dienas, 9. oktobra, gaitu atkal ievadīja ar filmu izrādi par Eiropas latviešu jaunatnes kongresa jauniešiem, šoreiz parādot ELJAs 1964. gada kongresa norisi. Pēc tam viešņa no Rietumberlīnes Rasma Silde iepazīstināja ar priekšdarbiem un iecerēm pasaules latviešu jaunatnes kongresā nākošajā gadā, kā arī ar to mērķiem. „Mēs, jaunie, esam tie, kas reiz izveidosim mūsu tautas nākotni," viņa uzsvēra, „tādēļ tas būs izteikts darba kongress, kurā centīsimies parādīt pasaulei mūsu mērķus un aktivitāti darbību." Valdis Liepiņš savukārt sniedza tuvāku informāciju par kongresu, kura rīcības komiteja sagaida ierodamies ap 500 jauniešu no dažādām brīvās pasaules zemēm. Kaut tas būtu darba kongress, programma paredzēta tomēr tāda, lai nopietnība un izpriecas būtu līdzsvarotas. Diskusijās un ar priekšlasījumiem centīsies rast atbildi uz jautājumiem „kas mēs esam, kur mēs stāvam un kas notiks nākotnē". Tomēr galvenais — šī būs pirmā izdevība visas svešumā dzīves laikā pulcēties un satikties latviešu jauniešiem no visas brīvās pasaules. „Latviešu trimdinieki tagad it kā kļuvuši par pasaules tautu, jo dzīvo visās valstīs, nevis tikai vienā vietā," izteicās V. Liepiņš. Bez tiešā kongresa darba paredzēts arī izbraukums ar kuģīti, folkloras vakars, tautiskais vakars un, protams, arī tradicionālā kongresa balle.

Nokļūšanai uz pasaules latviešu jaunatnes kongresu Rietumberlīnē organizēs palētinātus kopliduojumus no Toronto un Ņujorkas, kuri gan būs iespējami tikai tad, ja pieteiksies pietiekami liels interesentu skaits. Kongress iepļānots tā, lai visi tā dalībnieki varētu apmeklēt arī Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkus Hanoverā. Dalībniekiem apmešanās kā Rietumberlīnē, tā arī Hanoverā paredzēta vācu jaunatnes mītnēs. Līdz atceļam uz Ziemeļameriku kopliduojuma dalībniekiem atliks 12 dienu, kuras katrs varēs izmantot pēc savas patikas, bet šai laikā domāts organizēt arī kopīgus ceļojumus pa Eiropu, izmantojot ELJAs iekārtoto naktsmāju tīklu, kas jauniešiem dos iespēju bez maksas apmesties pie vietējiem tautiešiem. Tuvāku informāciju par šo lidojumu uz jaunatnes kongresu Rietumberlīnē un dziesmu svētkiem Hanoverā sniedz Valdis Liepiņš — 70 Cambridge Ave., Apt. 2126, Toronto 6, Ont.

Kasieris Dr. V. Gulēns bija sniedzis ziņojumu par kases stāvokli un O. Sils revizijas komisijas atzinumus par kasieŗa darbu, kongresa darbs bija beidzies. Līdzšinējais un atkal jaunais LNJAK valdes pr-dis A. Zaķis pateicās kongresa dalībniekiem un rīkotājiem, lūdzot visu biedru palīdzību LNJAK uzdevumu veikšanai, jo valdei vienai viss nav pa spēkam. Kongresa vadības vārdā visiem par darbu un interesi pateicās O. Sils.

Baiba Šmita-Kalēja

SADBERIJA

◉ Kamēr daudzi sadberieši savu brīvo laiku pavada mežos un purvos, mēģinot nomedīt kādu dzīvnieku, Vitolds Kārkliņš izvēlējies citu „medību lauku" un daudz bīstamāku pretinieku. Ar labi izvēlētiem vārdiem viņš Sadberijas laikrakstā jau kuŗo reizi „apšauba" NDP, norādot, ka šīs partijas vadībā strādnieki varētu iegūt dažus labvēlīgus likumu grozījumus, uz zināmu laiku, varbūt, pat drošāku materiālo stāvokli, bet brīdina, ka par to būs jāsamaksā ar demokratisko tiesību un politiskās brīvības zaudēšanu. Brīdinājums ir vietā, jo visi pazīst NDP nostāju Vietnamas jautājumā, tās pretamerikāniskās demonstrācijas un ciešos sakarus ar dažādajām „miera" organizācijām. Mazāk zināms, bet tieši tādēļ sevišķi nozīmīgs ir fakts, kuru īpaši uzsver arī laikraksts „The Sudbury Star", ka Dagless (T. C. Douglas) un Heridžs (H. W. Herridge), abi NDP, ir vienīgie Kanadas parlamenta locekļi, kas ar personīgiem līdzekļiem atbalsta Ziemeļvietnamu un vietkongus. V. Kārkliņam ir liela pieredze politiskās diskusijās, bet viņam noderētu arī citu tautiešu palīdzība, jo Sadberijas strādnieku vairums, cerēdams uz nākotnes ieguvumiem, par politiskajām konsekvencēm maz domā.

TORONTO ZIŅAS

◉ Ja pietiekamā skaitā pieteiktu bērnus pamatskolas vecumā (5 — 12 g.), kuŗu latviešu valodas zināšanas kaut kādu iemeslu dēļ ir pārāk vājas, lai viņus varētu uzņemt kādā regulārā mācību klasē, TLB latviešu sestdienas skola iekārtotu īpašu papildklasi, kurā šiem bērniem mācītu vienīgi latviešu valodu un sagatavotu tālākām mācību gaitām skolā. Šādas klases iekārtošanai vajadzīgi vairāk nekā 10 audzēkņi. Ieinteresētie vecāki aicināti bērnus šādai eventuālai papildklasei pieteikt skolas pārzinei A. Martinsonei — 189 Quebec Ave, Toronto 9; tār. 769-3802.

◉ Kanadas latviešu skautu jendas priekšnieka E. Dāvidsona un gaidu vecākās G. Upītes vadībā abu jendu kopīgi rīkotajos kopnieku un kopnieču kursos piedalījās 17 skautu un 20 gaidu. Kursi notika Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē laikā no 7. — 9. oktobrim.

◉ Arī šogad Latviešu nama dāmu komiteja rīkos mājturības kursus. To sākums 31. oktobrī plkst. 6.30 vakarā Latviešu namā. Pieteikšanās un tuvāka informācija pie S. Zaķes (tālr. 293-2513).

◉ Sv. Andreja draudzes koŗa interns vakars koristiem un viesiem notiks 28. oktobrī plkst. 7 vakarā baznīcas telpās. Koŗa diriģents A. Purvs referēs par tematu „Latviešu tautas dziesmu mūzika".

◉ Archibīskaps A. Lūsis 7. oktobrī apmeklēja TLB sestdienas skolu, kur vadīja svētbrīdi, pēc kuŗa, skolas pārzines A. Martinsones pavadīts, iepazinās ar mācību gaitu atsevišķajās klasēs. Pēc apmeklējuma archibīskaps izteicās ļoti atzinīgi par darbu skolā, kuŗa ar tuvu pie 400 audzēkņiem ir lielākā trimdas latviešu skola. Pilsētas skolu pārvaldes ierādītās telpas latviešu skolai devušas ievērojamus uzlabojumus un darba atvieglinājumus.

◉ Gadskārtējais Latviešu nama dāmu komitejas rīkotais bazārs notiks 28. oktobrī plkst. 11 priekšpusdienā, bet saviesīgs vakars ar deju plkst. 7.30 vakarā. Bazārā paredzēti arī atsevišķi daiļamatniecības un citu izstrādājumu stendi, par kuŗu iekārtošanu interesenti aicināti sazināties ar S. Zaķi (tālr. 293-2513).

NIAGARA

◉ Šāgada jaunatnes un draudzības dienu rīcības komitejas darbības nobeiguma sēdē pr-dis V. Strautnieks pateicās visiem darbiniekiem, kas, pašaizliedzīgi strādādami, sekmējuši svētku labu izdošanos, tāpat izteica pateicību tautietēm A. Barkānei, A. Celmai, E. Liepiņai, A. Pļavinskai, M. Stundai, M. Strautniecei, L. Šteinbachai, M. Treierei un N. Vītolai par svētku loterijai ziedotajām mantām, gleznotājiem V. Vabalei un Br. Treimanim par gleznām, N. Grīnbergam par ķiršiem un Hamiltonas jaunatnes pulciņam par radio. Sarīkojums devis 1100 dol. atlikumu. Bez jau sniegtā atbalsta Latviešu sporta apvienībai Kanadā un vietējai latviešu skolai, rīcības komiteja nolēma izmaksāt 550 dol. Latviešu nacionālajai jaunatnes apvienībai Kanadā un tikpat lielu summu iemaksāt Latviešu nama fondā Niagarā. Sarunātas jau telpas un dārzs nākošajām — 15. jaunatnes un draudzības dienām Niagarā, kuŗas notiks nākošā gadā laikā no 19. —21. jūlijam. Par jaunās rīcības komitejas priekšsēdi ievēlēja J. Celmu.

P. T.

ARĪ OTAVĀ GAIDA PĒTERI AIGARU

Kā jau iepriekš ziņots, viesis no Anglijas — rakstnieks Pēteris Aigars, kuŗa priekšlasījumu turneju pa Ziemeļameriku organizē ASV DV mākslas aģentūra, apciemos arī Kanadas latviešu lielākos centrus Toronto un Hamiltonu. Viņa iegriešanās bija paredzēta arī pasaules izstādes pilsētā Montreālā, bet to nācās atlikt kāda cita sarīkojuma dēļ, bet Otavas latvieši izteikuši vēlēšanos labprāt uzņemt Anglijas ciemiņu Kanadas galvaspilsētā.

Šai turnejai Pēteris Aigars sagatavojis referātus par trim tematiem, izmantojot līdz šim vēl nepublicētus materiālus: „Eiropas ideju attīstība un Latvijas (Austrumeiropas) brīvība", „Gara un materiālisma kultūras sadursme un tās sekas" un „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā". P. Aigara viesošanās notikusi un turpināsies 17 pilsētās, visbiežāk pieprasītais referāts ir pēdējais. Pēc šiem ideoloģiskajiem referātiem rakstnieks lasa arī savus literāros darbus (pēc rīkotāju izvēles) — „Balādi par nezināmo kaŗavīru", „Kapelmeistara Kreislera balādi" un īsākus dzejoļus, kā arī fragmentu no sava jaunākā romāna „Atkusnis sākās oktobrī" 2. daļas. Piezīmējams, ka šī romāna pirmā daļa publicēta mūsu laikrakstā, bet apgāds Daugavas Vanags to izdevis arī grāmatā.

Pētera Aigara turneja sākās 29. septembrī ar priekšlasījumu Ņujorkā, par ko mūsu laikrakstā jau ziņots. Pēc tam viņš viesojās Vašingtonā, Kolumbusā, Indianapolē, Čikagā, Milvokos, Mineapolē (skat. atreferējumu šai LA numurā), Linkolnā, Demoinā, Detroitā, Grand Rapidos un Klīvlendā, no kurienes devās uz Kanadu, lai referētu Hamiltonā (19. oktobrī), Toronto (20. oktobrī) un Otavā (22. oktobrī). No Kanadas P. Aigars vēlreiz atgriezīsies ASV, pabeidzot priekšlasījumu turneju ar viesošanos Bostonā (25. oktobrī) un Filadelfijā (27. oktobrī).

Hamiltonā P. Aigara referāts vietējās DV nodaļas un Latviešu biedrības sarīkojumā notiks ceturtdien, 19. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā HLB namā — 16 Queen St. N.

Toronto Anglijas ciemiņš vietējās DV nodaļas sarīkojumā par tematu „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā" runās piektdien, 20. oktobrī, plkst. 9 vakarā Latviešu namā. Še būs iegādājama viņa romāna „Atkusnis sākās oktobrī" 1. daļa, kuŗā autors labprāt izdarīs ierakstus.

Otavā vietējās DV nodaļas izkārtojumā P. Aigara referāts notiks svētdien, 22. oktobrī, plkst. 2 pēcpusdienā, bet sarīkojuma vieta redakcijai nav paziņota.

J. G.

PĀRBŪVES TALCINIEKI JAUNAJĀ DV TORONTO NODAĻAS NAMĀ

DV Toronto nodaļas biedri palīdz gan materiāli, gan ar pašu darbu vakaros un nedēļu nogalēs pārbūvēt jauniegūto namu. Uzņēmumā pa kreisi: G. Sīpols, A. Krūmiņš un A. Brūveris „nocīnās" ar durvju pārvietošanu. — Uzņēmumā pa labi: talcinieku grupa (no kreisās) A. Kristapsons, V. Ivans, A. Brūveris, G. Sīpols, A. Čivzelis, J. Grīnbergs, A. Krūmiņš un V. Jostiņš. Foto: JAK

Kā viduslaikos, kad mūžam apdraudēto karaļu galmos bija īpašs ēdienu pārbaudītājs, lai valdnieku nevarētu noindēt, arī LNJAK priekšsēdis Auseklis Zaķis vispirms nogaršo ēdienu, iekām to pasniedz kongresa dalībniekiem. Smaidīgās sniedzējas ir Asna Alberinga (pa kreisi) un Ilze Prikule. Foto: JAK

…TO ZIŅAS

…dzēkņiem ir lielākā trimdas latviešu skola. Pilsētas skolu pārvaldes ierādītās telpas latviešu skolai devušas ievērojamus uzlabojumus un darba atvieglinājumus.

● Gadskārtējais Latviešu nama dāmu komitejas rīkotais bazārs notiks 28. oktobrī plkst. 11 priekšpusdienā, bet saviesīgs vakars ar deju plkst. 7.30 vakarā. Bazārā paredzēti arī atsevišķi daiļamatniecības un citu izstrādājumu stendi; par kuru iekārtošanu interesenti aicināti sazināties ar S. Zaķi (tālr. 293-2513).

NIAGARA

● Šāgada jaunatnes un draudzības dienu rīcības komitejas darbības nobeiguma sēdē pr-dis V. Strautnieks pateicās visiem darbiniekiem, kas, pašaizliedzīgi strādādami, sekmējuši svētku labu izdošanos, tāpat izteica pateicību tautietēm A. Barkānei, A. Celmai, E. Liepiņai, A. Pļaviņskai, M. Stundai, M. Strautniecei, L. Šteinbachai, M. Treierei un N. Vītolai par svētku loterijai ziedotajām mantām, gleznotājiem V. Vabalei un Br. Treimanim par gleznām, N. Grīnbergam par ķiršiem un Hamiltonas jaunatnes pulciņam par radio. Sarīkojums devis 1100 dol. atlikumu. Bez jau sniegtā atbalsta Latviešu sporta apvienībai Kanadā un vietējai latviešu skolai, rīcības komiteja nolēma izmaksāt 550 dol. Latviešu nacionālajai jaunatnes apvienībai Kanadā un tikpat lielu summu iemaksāt Latviešu nama fondā Niagarā. Sarunātas jau telpas un dārzs nākošajām — 15. jaunatnes un draudzības dienām Niagarā, kuras notiks nākošā gadā laikā no 19.—21. jūlijam. Par jaunās rīcības komitejas priekšsēdi ievēlēja J. Celmu.

P. T.

…A PĒTERI AIGARU

…29. septembrī ar priekšlasījumu Ņujorkā, par ko mūsu laikrakstā jau ziņots. Pēc tam viņš viesojās Vašingtonā, Kolumbusā, Indianapolē, Čikāgā, Milvokos, Mineapolē (skat. atreferējumu šai LA numurā), Linkolnā, Demoinā, Detroitā, Grand Rapidos un Klīvlendā, no kurienes devās uz Kanadu, lai referētu Hamiltonā (19. oktobrī), Toronto (20. oktobrī) un Otavā (22. oktobrī). No Kanadas P. Aigars vēlreiz atgriezīsies ASV, pabeidzot priekšlasījumu turneju ar viesošanos Bostonā (25. oktobrī) un Filadelfijā (27. oktobrī).

Hamiltonā P. Aigara referāts vietējās DV nodaļas un Latviešu biedrības sarīkojumā notiks ceturtdien, 19. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā HLB namā — 16 Queen St. N.

Toronto Anglijas ciemiņš vietējās DV nodaļas sarīkojumā par tematu „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā" runās piektdien, 20. oktobrī, plkst. 9 vakarā Latviešu namā. Šeit būs iegādājama viņa romāna „Atkusnis sākās oktobrī" 1. daļa, kurā autors labprāt izdarīs ierakstus.

Otavā vietējās DV nodaļas izkārtojumā P. Aigara referāts notiks svētdien, 22. oktobrī, plkst. 2 pēcpusdienā, bet sarīkojuma vieta redakcijai nav paziņota.

J. G.

…apdraudēto karaļu galmos bija …i valdnieku nevarētu noindēt, arī …Zaķis vispirms nogaršo ēdienu, ie…ibniekiem. Smaidīgās sniedzējas ir …un Ilze Prikule. Foto: JAK

Godalgoti septiņi mūziķi

DZIESMU SVĒTKU SACENSĪBĀS ŽŪRIJAS KOMISIJA NO 53 DARBIEM GODALGOJUSI 7 SKAŅRAŽU 18 KOMPOZICIJAS

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku Klīvlendā rīcības komitejas sēdē, kas notika jau 29. septembrī paziņoja godalgotos skaņdarbus īpaši dziesmu svētkiem rīkotajās sacensībās. Rīcības komiteja bija lūgusi preses pārstāvjus godalgoto mūziķu vārdus nepublicēt, kamēr tie nav saņēmuši godalgas piešķiršanas paziņojumu no rīkotājiem, lai neiznāktu tā, ka godalgošanu vispirms uzzina no preses, tikai pēc tam saņemot rīcības komitejas paziņojumu. Ievērojot šo lūgumu, sniedzam ziņojumu par godalgotajiem darbiem un to autoriem tikai tagad, nožēlojot, ka ne visi laikraksti šo rīkotāju lūgumu ievērojuši.

Skaņdarbu sacensības kopīgi bija izziņojušas ASV latviešu 2. vispārējo un Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku rīcības komitejas, Kanadas latviešu dziesmu svētku biedrība un Austrālijas latviešu apvienība. Žūrijas komisija, kurā darbojās Br. Skulte, A. Kalnājs, H. Pavasars un V. Bērzkalns, izvērtējot 53 iesūtītos jaundarbus vokālajā un instrumentālajā mūzikā, godalgojusi 18 darbu, kuļu autori ir Longins Apkalns (Vācijā), Viktors Baštiks (ASV), Alberts Jērums (Anglijā), Jānis Norvilis (Kanadā), Eduards Šēnfelds (Austrālijā), Valdemārs Ozoliņš (ASV) un Andris Vītoliņš (Zviedrijā). Pagaidām vēl nav izvērtēti iesūtītie jaundarbi simfoniskajam orķestrim.

Atverot godalgotajiem sacensības darbiem pievienotās aploksnes, kuras žūrijas komisija bija piesūtījusi ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejai, noskaidrojās, ka vokālās mūzikas jaundarbu grupā — dziesmu cikli vai atsevišķas solodziesmas ar klavierpavadījumu, kurā bija iesūtīti 13 darbi, 1. godalga 200 dol. apmērā piešķirta Albertam Jērumam par „Noskaņu spēles" (V. Snikeres teksts — svītu jauktam korim, sopršnam un tenoram. Divas 2. godalgas, katra 50 dol. apmērā, saņēmis Viktors Baštiks par dziesmām „Bērnība" un „Pļāvējs" ar Fr. Bārdas tekstu.

Grupā oriģināldziesmas jauktiem korim no 14 iesūtītiem darbiem žūrijas komisija dalītu 1. godalgu, katram 100 dol apmērā, piešķīrusi Longinam Apkalnam par dziesmām „Divos krastos" (A. Zemdega) un „Ticēt un domāt" (V. Toma), bet dalītu 2. godalgu, katru 50 dol. apmērā, Viktoram Baštikam par „Manai tautai" (A. Eglītis) un Valdemāram Ozoliņam par „Mika piegulā" (J. Ezeriņš).

Caurkomponētu tautas dziesmu sabalsojumu ciklā bija iesūtīti 10 darbi, no kuriem žūrijas komisija ar 2. godalgu apbalvoja 4 darbus, katram piešķirot 75 dol. Tie ir: Eduarda Šēnfelda „Kantatīna par dziedāšanu", Jāņa Norviļa „Nebrauc tik dikti", Longina Apkalna „Latviešu tautas dziesmas" un Valdemāra Ozoliņa „Kokles skan".

Oriģināldziesmu vai caurkomponētu tautas dziesmu sabalsojuma vīru korim konkursā bija iesūtīti 9 darbi. Arī šai grupā žūrijas komisija piešķīrusi tikai 2. godalgas, vienu 100 dol., abas pārējās 75 dol. apmērā. Lielāko Godalgu saņēma L. Apkalns par dziesmu „Celsim māju" ar A. Ivaskas tekstu, bet pa 75 dol. — Viktors Baštiks par oriģināldziesmu „Vīzija" (V. Mežezers) un sabalsojumu „Jātniecīņa dēliņš bija" un Eduards Šēnfelds par darbu „Bruņu kalps" (V. Strēlerte).

Instrumentālajā mūzikā no 7 darbiem žūrijas komisija 1. godalgu 350 dol. apmērā piešķīra Longinam Apkalnam par kompozīciju „Koncerta mūzika divās daļās obojai un klavierēm", bet 2. godalgu 200 dol. apmērā Andrim Vītoliņam par „Piecas tradicionālās ērģeļu pēcspēlēm".

Bez šiem godalgotajiem darbiem žūrijas komisija atskaņošanai dziesmu svētku jaundarbu koncertā ieteikusi vēl 13 kompoziciju: Viktora Baštika dziesmas „Latvijai" (J. Miesnieks) un „Staru tilts" (J. Rainis), Jāņa Norviļa „Aiviekstes kareivji" (J. Medenis), Eduarda Šēnfelda „Meitene ar linu matiem" (M. Ausala), „Latvijas saullēktam" (M. Ausala), „Svētais Francisks iet pa ūdens viļņiem" (V. Strēlerte), „Pošanās uz Tintestraipa balli" (G. Pļavkalns) un „Rapsodija par latviešu tautas dziesmām klavierēm", Arvīda Purva skaņdarbu jauktam korim un ērģelēm „Brīnumu dievs" (V. Cedriņa un dainu teksts), Valdemāra Ozoliņa „Padziedami nu, bāliņi", Aiz ezera augsti kalni" un „Dziedāt māku, dancot māku" un Arnolda Šturma skaņdarbu „Sonāta vijolei un klavierēm".

Iznāca pārrunas par Gundaŗa Pones ultramodernās kompozicijas „Montage — Demontage" klavierēm atskaņošanu jaundarbu koncertā, ko aizstāvēja arī rīcības komitejas pr-dis A. Avens, bet šo domu tomēr noraidīja, jo grūti nāksies atrast piemērotu atskaņotāju.

Sēdes gaitā pārrunāja arī citus jautājumus. Tā K. Avens ziņoja, ka radušies sarežģījumi ar jaundarbu koncertam jau sarunātajām Severence Hall telpām, kuras paredzēts remontēt, kādēļ to vadība neuzņemas garantiju, ka līdz dziesmu svētkiem telpas būs jau kārtībā. Tādēļ visiem gadījumiem meklējamas citas telpas. Varētu būt runa par Music Hall lielo zāli, kura atrodas pilsētas centrā, bet ir dārgāka un nav tik grezna. Pārrunāja arī Ņujorkas koklu un dziedātāju ansambļa vadītāja A. Jansona prasību par 400 dol. piešķiršanu ceļa izdevumiem, atzīstot, ka „līgumus dod rīcības komiteja". Spiestuves īpašnieks Augstkalns savukārt paziņojis, ka dziesmu svētku vadoņa iespiešana, salīdzinot ar iepriekšējiem svētkiem, būs par 20 proc. dārgāka.

Atsevišķās pārrunās bija pulcējušies arī rīcības komitejas sarīkojumu nozares darbinieki, pieaicinot mākslinieku Bernardu Sniedzi un Ingrīdu Dāvi, lai apspriestu skatuves dekorējumu dziesmu svētku kopkoncertam. 7. oktobrī savukārt Klīvlendā bija ieradies režisors Osvalds Uršteins, lai apskatītu un novērtētu telpas un skatuvi paredzētajai dziesmu svētku teātŗa izrādei.

J. E.

Austrālijas latviešu . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

No E. Freimaņa plašās partitūras bija atstātas divas dziesmas. Par tām paldies J. Puisēnam, viņa vīru korim, solistam Kuikulītim un A. Klauvertei par pavadījumu. N. Buivida dekorācijas bija praktiskas un V. Bikšes gaismas — statiskas. (Patīkams eksperiments ar zaļo). Skaņu meistars O. Dombrovskis bija daudz un lietpratīgi strādājis, bet ne katrreiz viņam izdevās sinchronizēt savu lenti ar darbību uz skatuves. Mūzikas konsultants bija M. Siliņš un kostīmu meistars — R. Bernhards.

Ķemeru Anniņu tēloja Mirdza Ansule. Viņa bija lepna, eksplozīva, jūtīga, vairāk iekšēji vērsta, introverta, nekā starojoša citu ietekmētāja, strēlnieku reibinātāja. Ar Ādamsona tēlojumu K. Ābeltiņš ienesa izrādē spraigumu. Dziļā, skanīgā balss, pārdzīvojums, smagnējums un apvaldītais tēlojums intriģēja un rosināja skatītājus. Viņa dialogi ar Ansuli neapšaubāmi bija šīs izrādes sāls. Un tomēr, iebilst var pret biežajām pauzēm un tēlojuma veidu, kurā nav kāpinājuma. Mīlītis bija J. Saldums, lielisks skaidrā, bet pārspēlējās dzēruma skatā. Ar savu stāju un ātrajām replikām viņš atgādināja V. Štālu jaunības dienās Dailes teātrī. J. Ķauķis bija Sēja. Gaidījām brašāku tēlu, un viņa sarkstošā puiša komisms reizēm šķita nevietā. A. Eglītis, ja nu gluži nebija donžuāns, tad tomēr dzīvs tēls ar mīlīgu smaidu un bezbēdīgu darīšanu. Igaunis Kurats bija I. Apelis — sirsnīgs, labsirdīgs, bet igauņu akcentu pilnībā viņam atdarināt neizdevās. I. Ņiča Semjonovs bija smalks aristokrats, labi modulētu balsi, gatavs vienmēr ieņemt izskatīgu pozi. Varbūt viņam vajadzēja lietot citus izteiksmes līdzekļus, lai atdotu šī krieva bezcerīgo traģismu. Varbūt arī viņa 3. cēliena dialogs ar Anniņu ir daudz par garu.

Mazākās lomās bija Lita Zemgale (Kristīne), resna un paveca; M. Siliņš (1. virsnieks), maskā un izteiksmē krievs kas krievs; T. Kalniņš kā dieninieks (viņa cigaretes tīšana bija interesantāka nekā galvenais dialogs tai pašā laikā); R. Ošiņa, V. Līce, D. Pešudovs, J. Pelšs, Zaiga Ābola, R. Bernhards, E. Suķis, K. Zariņš, E. Žurovskis un N. Buivids.

Publika, kas sen jau nav viengabalains jēdziens, izrādi uzņēma ļoti atsaucīgi. Teikt, ka visiem tā patika, būtu pārdrošība. Teikt, ka U. Siliņam ir drāmatiķa dāvanas, nav pārdrošība."— Pēc izrādes notika lugas „apkūlības", kurās „kūla" ap 50 cilvēku. Lietas labā jāsaka, ka „kūla" gan vairāk visu ko citu, bet ne lugu, galvenai „kūlējai" Ņinai Lucei nepasakot tikpat kā nekā.

LIRIKAS UN PROZAS VAKARS

Lirikas un prozas vakaru 30. septembrī ievadīja ar Veltas Tomas īpaši šīm rakstnieku dienām veltītu dzejoli SLT aktrises M. Ansules lasījumā. Tas pelnīti guva skaļus aplausus. Tālāk savus darbus lasīja dzejnieki un rakstnieki secības kārtībā: Kārlis Ābele (lasīja savus dzejoļus), Mintauts Eglītis (stāstījums prozā), Erna Ķikure (dzejolis, bet pārējos viņas dzejoļus lasīja Lija Gailīte), Erna Lēmane (proza), Edmunds Silkalns (dzeja), Olģerts Rozītis (proza L. Gailītes un U. Siliņa lasījumā), R. Birkmanis (dzeja, kas izsauca tikpat dārdošus aplausus, cik dārdošs bija autora lasījums), Karmene Kurzemniece (dzeja) un Osvalds Lācis (nolasīja vienu dzejoli, bet Vera Dūte viņa noveli). Māra Kalmane, kas nesen ieradusies no okupētās Latvijas, lasīja savus dzejoļus, no kuriem „Vīri mirst" veltīts kādai 50 latviešu partizānu nodaļai, kuŗa 1946. gadā cīnījusies Ukru mežos. Sekoja Juris Krādziņš (dzeja), Elga Leja (dzeja), Baiba Metuzāle (drāmas fragments) un Jānis Svilāns (dzeja), bet Jāņa Sarmas noveli „Problēmatiskās sievietes" nolasīja režisors K. Gulbergs.

Sarīkojumu vadīja redaktors A. Zariņš, pieteicēja bija M. Ansule.

Ed. Š.

(Nobeigums nāk. numurā)

Toronto notikušajā LNJAK 13. kongresā pusdienas saņem (no kreisās) V. Daiga no Toledo, U. Grīnvalds no Detroitas un Rasma Šilde no Vācijas. Foto: JAK

Dēli nekad nedomā kā tēvi

PĒTEŖA AIGARA PRIEKŠLASĪJUMS MINEAPOLĒ

Anglijas latviešu rakstnieks Pēteris Aigars, kas pašreiz atrodas priekšlasījumu turnejā pa ASV, ir viens no tiem aktīvajiem cīnītājiem un cerētājiem, kas arvien no jauna atgādina mūsu trimdas saimei tās zīmes, kuŗas rāda, kāds ceļš ejams, lai latviešu tauta un Latvijas zeme atkal atgūtu savu zaudēto brīvību. P. Aigars ne tikai nopietni iedziļinājies vēstures materiālos, bet, dzīvodams Anglijā un ceļodams arī pa citām Eiropas valstīm, uzmanīgi vērojis un studējis arī šo valstu domātāju, valstsvīru un dzejnieku vārdus un darbus. Tāpat viņš uzmanīgi sekojis un turpina sekot visam, kas notiek aiz dzelzs priekškara. Dibinoties uz šīm studijām, vērojumiem un piedzīvojumiem, P. Aigars savai turnejai pa Ziemeļameriku sagatavojis trīs referātus.

Pēterim Aigaram 8. oktobrī viesojoties Mineapolē, viņa priekšlasījuma rīkotāji — DV apvienība Minesotā bija izvēlējusies tematu „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā". Vakaru atklājot, J. Peniķis iepazīstināja apmeklētājus ar referentu kā cilvēku, kas raksta, domā un dzīvo ne vien šodienai, bet arī Latvijas rītdienai.

Runādams par paaudžu maiņu, P. Aigars cita vidū teica: „Dēli nekad nedomā tā kā tēvi, un meitas nekad nevalkās tādas pašas kleitas kā mātes." Viņš pasvītroja, ka „cilvēks nav dzīvžogs, kuŗu var apgriezt zināmā augstumā; kā latviešu jaunajai paaudzei dzimtenē, tā mūsu jaunatnei trimdā jāsaprot, ka kāja nav piemērojama apavam, bet apavs jācenšas piemērot kājai". Ka cilvēku sirdsapziņa nav apklusināma ar režīma diktātiem, to referents pierādīja ar dažiem zīmīgiem piemēriem no dzimtenes jauno dzejnieku darbiem. „Un dzejnieka sirds ir kā seismografs, kas uztveŗ un parāda to, ko pārējie nespēj," teica P. Aigars, domājot, ka Eiropas patriotisms ņems virsroku pār padomju patriotismu: „Eiropas idejas savas saknes laidušas arī Austrumos, kur zināmas pārmaiņas jau sākušās. Šīs pārmaiņas gaidīdami, lai esam kā labi apdedzināti ķieģeļi, kuŗi skan, kad meistars tiem piesit ar āmuru."

Pēc labi uzbūvētā un interesantā priekšlasījuma tālais viesis vēl nolasīja vairākus jaunākos dzejoļus, no kuriem viens bija veltīts Jānim Kalmītem, izpelnoties jūsmīgus aplausus un rozes.

E. T.

Izstāde Apvienoto nāciju pievārtē

IZPLĀNOTAS NĀKOŠĀ GADA KULTŪRAS DIENAS ŅUJORKĀ

Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei veltīto kultūras dienu un ceļojošo izstādi nākošā gada 22. februārī Apvienoto nāciju pievārtē, (iepretim AN galvenajai mītnei Ņujorkā, Carnegie Endowment telpās) atklās Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke. Izstādes atklāšanā būs aicināti arī amerikāņu un Apvienoto nāciju pārstāvji.— Šādu informāciju Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja sēdē 5. oktobrī Ņujorkā sniedza daļas vadītājs Dr. P. Norvilis. Ņujorkas latviešiem minētās telpas pazīstamas no ģen. K. Goppera pieminas fonda balvu piešķiršanas aktiem 2. aprīlī un agrākajiem baltiešu 14. jūnija deportāciju pieminas sarīkojumiem. Sākumā iecerētās telpas Barbizon Plaza viesnīcā īres paaugstināšanas dēļ kļuva nepieņemamas.

Ceļojošajā izstādē paredzētas 4 daļas: gleznu skate ar 30 — 50 izcilākajiem mākslas darbiem, daiļamatniecības nodaļa, grāmatu un periodikas novietne un Latvija skatos un diagrammās. Izstādes iekārtošanu uzņēmies mākslinieks Harijs Gricēvičs. Vēlāk izstādi paredzēts pārcelt uz Toronto, Čikagu, Klīvlendu, Vašingtonu, Ņudžersiju un, iespējams, uz citām vietām. Par šo izstādi latviešu sabiedrībā ir lielāka interese nekā par projektēto delegāciju sūtīšanu uz Dienvidamerikas, Afrikas un Azijas valstīm, arī par informācijas brošūru angļu, franču un spāņu valodā.

Kultūras dienu tālākajā norisē pazīstamajā Ņujorkas pilsētas zālē (Town Hall) 23. februārī notiks latviešu reprezentācijas koncerts. Zālē ir vairāk nekā 1500 vietu. 24. februārī Carnegie Endowment telpās paredzēti referāti un diskusijas par latviešu nacionālajām un kultūras problēmām. Par galvenajiem runātājiem iecerēti prof. T. Celms, prof. E. Andersons un Dr. Zenta Mauriņa, ja viņa šai laikā būs Ziemeļamerikā. 25. februārī referāti turpināsies ar sekojošu kultūras un izglītības darbinieku godināšanu.

Visi šie sarīkojumi notiks Amerikas latviešu apvienības pieņemtā Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plāna ietvaros.

Sēdē piedalījās Dr. P. Norvilis, prof. A. Annus, J. Bičolis, doc. A. Šturms, J. Gaigulis, A. Valters un L. Rumaks.

—lr—

LNF turpmākās ieceres

Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā iecerējis nākošā gada februārī īpašu dokumentu izstādi Stokholmā, rīkojot to baltiešiem kopīgi. Skatē rādītu Baltijas valstu tiesisko stāvokli un vēsturi. Izstādes vajadzībām jau tagad sarunātas plašas telpas ar diviem skatlogiem.

Upsalas universitātes bibliotēkas telpās fonds paredzējis iekārtot trimdā izdoto vērtīgāko grāmatu skati.

Jūnija komitejas vadībā novembŗa sākumā notiks pretdemonstrācijas gājiens sakarā ar komūnistu oktobŗa revolūcijas 50. gadadienu un īpašs sarīkojums ar zviedru sabiedrības pārstāvju runām. Paredzēta arī brīvībā izlaistā padomju rakstnieka V. Tarša piedalīšanās. Šī sarīkojuma organizēšanā nozīmīgi uzdevumi piekrīt arī Latviešu nacionālajam fondam, kuŗa budžets šim gadam pārsniedz 80.000 kronu.

Savas darbības 20 gadus Latviešu nacionālais fonds globālā mērogā atzīmēs šāgada oktobrī ar cittautu preses konferenci, modernās mūzikas koncertu un citiem pasākumiem, kas gūs atbalsi citās tautās par apspiesto Baltijas valstu likteni.

—s.

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ŅUJORKA

⊕ Latvijas valstssvētku svinīgais dievkalpojums notiks 18. novembrī Jonkeru baznīcā, piedaloties skolu jaunatnei. Bruklinas skola nodos glabāšanā Latvijas karogu uz vienu gadu Jonkeru skolai. Šo karogu Ņujorkas skolām dāvināja skautu organizācija, un to katru gadu 18. novembrī nodod glabāšanā vienai no skolām. Latviešu kopīgais valstssvētku sarīkojums paredzēts 19. novembrī.

⊕ Ņujorkas skolu kopīgā Ziemsvētku eglīte paredzēta 7. janvārī. Telpas šim sarīkojumam vēl nav sarunātas; iespējams, ka tas notiks kādā no Ņujorkas vidusskolu zālēm. Lietojot šo skolu telpas, pastāv tomēr dažādi ierobežojumi bērnu ēdināšanā, priekšnesumu veidā un prieka stundās pēc eglītes. Pirms svētku brīvlaika sākšanās, atsevišķi eglīšu sarīkojumi būs katrai skolai.

⊕ Sprinču ģimene Džamaikā ieteikusi sabiedrībai Celsme iegādāties un iekārtot veco ļaužu mītni 365 akru lielajā īpašumā Ulsteres apriņķī, netālu no Ellenvilles pilsētiņas Katskilu kalnu rajonā, kas atrodas nepilnas 100 jūdzes no Ņujorkas. Uz zemesgabala atrodas 4 stāvu ēka ar 42 istabām, kuŗu varētu izmantot veco ļaužu apmetināšanai. Pārdevēja prasītā cena ir 40.000 dol. Sprinču ģimene savā laikā atrada arī pašreizējo Ņujorkas ev.-lut draudzes lauku īpašumu Katskilu kalnos, kur notiek bērnu vasaras nometne.— Organizācija Celsme iecerējusi iegādāties mītni latviešu vecajiem ļaudīm. Tomēr šīs organizācijas reģistrācija Ņujorkas pavalstī nav pabeigta un norit gausi. Reģistrācijas lietas kārtojamas pavalsts galvaspilsētā Albānijā, kur piešķir labdarības statusu organizācijām un atbrīvo no nodokļiem. Jau vairākas reizes Celsmes statūti atsūtīti atpakaļ, bet pēc pārlabošanas tie atkal nosūtīti likumdevējiem. Likumu vīri nevar saprast, kādēļ latviešiem jāvāc līdzekļi visā ASV apmērā, ja īpašumu paredz iegādāties Ņujorkā. Celsmes rīcībā pašreiz ap 1500 dol. pašu naudas, bet pēc statūtu apstiprināšanas iespējama ALAs veco ļaužu fonda līdzekļu pārskaitīšana, ap 11.000 dol.

⊕ Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes koris diriģenta Br. Skultes vadībā atsācis mēģinājumus draudzes namā Bruklinā. Sākta godalgoto dziesmu svētku jaundarbu iestudēšanu, kuŗus varēs dzirdēt ASV latviešu 4. dziesmu svētkos Klīvlendā. Var pieteikties jauni dziedātāji.

⊕ Miķeļa tirgus Jonkeros devis 2095 dol. atlikumu. Salas bazāra atlikums ir 785 dol., bet skolas bērnu svētku atlikums ap 400 dol. Dāmu komitejas sarīkojums Ņudžersijā 17. septembrī devis ap 500 dol. atlikumu. Visus šos sarīkojumus rīkojušas attiecīgo novadu dāmu komitejas, piedaloties arī citiem draudzes darbiniekiem.

ŅUBRANSVIKA

⊕ Bijušais latviešu leģionārs Andrejs Auseklis-Iklāvs 43 gadu vecumā miris 23. septembrī. Pēc trimdas gaitām Vācijā viņš, ieceļojis ASV, apmetās Ņubransvikā un strādāja par būvstrādnieku P. Miesnieka & K. Štegera un K. Dzelzkalna uzņēmumos. Tā kā aizgājējam piederīgo nebija, kas rūpētos par apbedīšanu, tad šo pienākumu uzņēmās bijušais leģionārs un kaŗa invalids, vietējās DV apvienības biedrs un Elizabetes-Ņuarkas latviešu ev.-lut. draudzes padomes loceklis Rūdolfs Štemmers, kas, kavēdams maizes darbu, visu nepieciešamo nokārtoja, savācot arī apbedīšanai vajadzīgos līdzekļus. Aizgājējam veltīts aizlūgums notika 1. oktobrī, bet zemes klēpim viņu atdeva 2. oktobrī Franklin Memorial kapsētā Ņubransvikā.

V. N.

GRAND RAPIDI

⊕ Vienības draudzes bazāru pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma 1. oktobrī atklāja dāmu komitejas pr-ce J. Rumberga. Izlozē rokas pulksteni laimēja L. Grīnberga, latvisku spilvenu — P. Golts un elektrisko segu — A. Gothards. Pusdienu galdu klāja E. Medne, kuŗa arī bija ziedojusi visus vajadzīgos produktus.

⊕ Gleznotāja Viestarta Aistara darbs „Klusums" un Jāņa Balka glezna „Sen zudusi osta" pieņemta Grand Rapidu mākslas muzeja izstādei, kuŗa sākas 24. septembrī un turpināsies līdz 22 oktobrim. Šai izstādei, kuŗu rīko tikai reizi 2 gados, bija pieteikti pavisam 900 darbi, bet izstādīšanai pieņēma tikai 200. Mākslinieks V. Aistars guvis labus panākumus arī Indianas Napanee izstādē, kur, piedaloties ar 3 akvareļiem, ieguvis pa vienai pirmai un otrai godalgai.

⊕ Latviešu katoļu draudzes gadskārtējā bazārā viesu vidū bija arī bīskaps J. Rancāns un vairāki amerikāņi, kas nodibinājuši draudzīgas attieksmes ar latviešu katoļu saimi. Pāris stundu laikā izpirka visas loterijas lozes. Bija gādāts par siltām pusdienām un izklaidēšanos bērniem. Bazārs deva ap 500 dol. atlikumu, kuŗu izlietos draudzes vajadzībām.

⊕ Par spīti lietainajai dienai, sezonas nobeiguma sarīkojums 8. oktobrī Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut draudzes lauku īpašumā, kuŗu bija rīkojusi Mežvidu pārvalde, izdevās labi un pulcināja vairāk nekā 100 apmeklētāju. Pēc māc. Kr. Hermaņa vadīta svētbrīža Austra Balka lasīja savus dzejoļus. Gleznu skatē ar saviem darbiem piedalījās J. Balka, A. Lapsiņš, Z. Lapsiņa, J. Rumberga un B. Čunčiņa. Jaunatnes orķestris J. Sulaiņa vadībā iepriecināja klausītājus ar teicamo sniegumu, bet A. Bušs demonstrēja pasaules izstādē Montreālā uzņemtos diapozitīvus, sniedzot arī paskaidrojumus. Jaunatne varēja izpriecāties dejās un rotaļās, bija gādāts arī par siltām pusdienām.

⊕ Skolotājas Marijas Lesnieces mūža 75 gadu un 55 gadu skolas darba atceri 7. oktobrī ievadīja ar pateicības dievkalpojumu Vienības draudzes baznīcā, piedaloties mācītājiem J. Lazdam, Kr. Hermanim un V. Vārsbergam. Solodziesmas sniedza E. Reinvalde, ērģeļu pavadījumus veica Ed. Grīnvalds. Pēc tam ap 100 viesu pulcējās baznīcas sarīkojuma zālē, lai suminātu gaviļnieci. Sevišķu prieku viņai sagādāja skolas bērnu un E. Reinvaldes studijas audzēkņu priekšnesumi dzejā un mūzikā. Mazo „mākslinieku vidū bija arī jubilāres mazbērni. Gaŗa bija apsveicēju virkne.

V. Z.

BAFALO

⊕ Pļaujas svētku dievkalpojums 8. oktobrī bija kuplinājis tikai niecīgu dievlūdzēju skaitu, toties Bafalo latviešu ev.-lut. draudzes laicīgajā sarīkojumā dienu iepriekš ieradās vairāk nekā 120 apmeklētāju, pat no Ročestras, Sirakūzām, Ņujorkas un Sv. Katrīnām. Vakara ievadījumā ALAs vicepriekšsēdis Uldis Grava ar priekšlasījumu un statistikas materiāliem iepazīstināja klātesošos ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plānu, izskaidrojot, kādēļ nepieciešams tā īstenošanai savākt 100.000 dol. Pēc tam draudzes pr-ks V. Celms, kas atveseļojies un slimnīcu atstājis, īsā apskatā pieminēja Latvijas pirmo ministru prezidentu un pēdējo valsts prezidentu Kārli Ulmani sakarā ar viņa neseno 90. dzimšanas dienu. Priekšnesumu daļā uzstājās Sirakūzu latviešu draudzes koris Niklāva Baloža vadībā. Bija arī loterija, kuŗas lozes izpirka īsā laikā. Sarīkojums deva krietnu atlikumu draudzes darbībai.

—ms

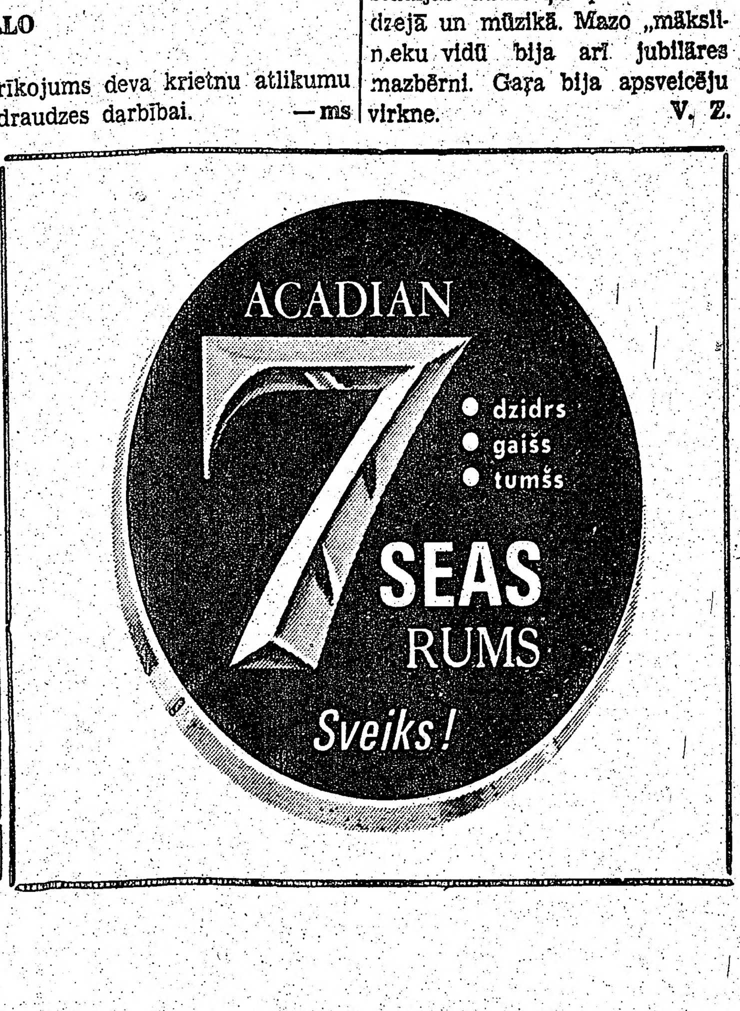

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSĀVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

22. oktobrī, pulkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola sākas 10.30, jauniešu pulciņa nodarbības pulkst. 10. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.

29. oktobrī, pulkst. 11 Sv. Andreja baznīcā kopīgs Reformācijas 450 gadu dievkalpojums visām Toronto latviešu ev.-lut. draudzēm. Dievkalpojumā jāpiedalās arī Svētdienas skolai, jaunatnes pulciņam un konfirmandiem.

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

22. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma vecāku sapulce.

Sestdien, 28. oktobrī, plkst. 7 vakarā draudzes koŗa interns vakars ar A. Purva referātu „Latviešu tautas dziesmu mūzika". Tai pašā laikā draudzes nozaru darbinieku sanāksme.

29. oktobrī, plkst. 11 visu triju latviešu ev.-lut. draudžu Reformācijas svētku dievkalopjums. Piedalās Sv. Andreja un Sv. Jāņa draudzes koŗi. Svētdienas skola. Plkst. 12.30 jauniešu grupa.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

29. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs baznīcas apakšējā zālē.

BRAMPTONĀ

22. oktobrī, plkst. 1.30 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

22. oktobrī, plkst. 11 Kapu svētki Woodland kapos latviešu nodalījumā, bet lietainā laikā baznīcā plkst. 5 p. p. Dziesmu lapiņas.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

22. oktobrī pl. 1.30 p. p. Reformācijas 450 g. svētku dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

5. novembrī, pl. 2 p. p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

22. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Svētdienas skola. Jaunatnes stunda.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

22. oktobrī, plkst. 2 p.p. Roxboro, Barnaba baznīcā dievkalpojums.

29. oktobrī, plkst. 2 p.p. Montreālā, Presbiterāņu baznīcā Reformācijas 450 g. atceres dievkalpojums.

Jaunieši, kas vēlas 1968. g. maijā iesvētīties, lūgti pieteikties. Mācības sākums novembrī.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

—

ASV BAZNĪCĀS

CIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA2-2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE3-9326.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679..

29. oktobrī, plkst. 11 Reformācijas 450 gadu svētki. Māc. E. Lamberts, E. Caune, soliste St. Jansone, ērģeles V. Barviks. Dievgalds. Pēc tam draudzes zālē māc. E. Lamberta referāts, kafijas galds.

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

Anglijas viesa literāta Pēteŗa Aigara

REFERĀTS

„Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā"
piektdien, 20. oktobrī, pl. 9 vakarā Latviešu namā, Toronto.

Ieejas maksa $1.50, ģimnazistiem un skolēniem brīva.

Aicina DV Toronto nodaļa

(HAMILTONĀ — 19. oktobrī, pl. 7.30 vakarā — HLB telpās)

LATVISKĀKĀ ZIVS

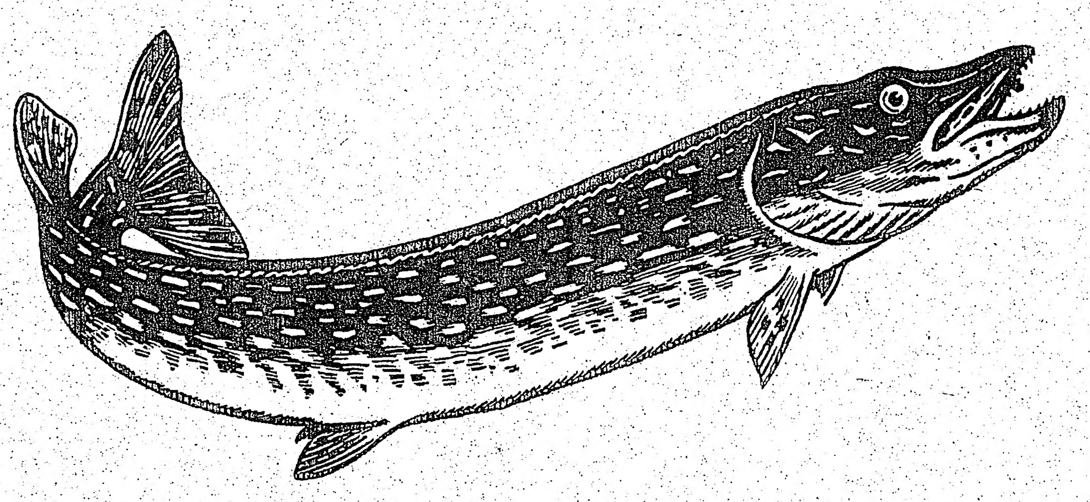

Vispopulārākā, visrijīgākā, visizplatītākā un, varbūt, arī vislatviskākā zivs ir līdaka. Zaļā līdaciņa apdziedāta mūsu dainās. Tā pati līdaciņa mūsu tautas pasakās neskaitāmas reizes rijusi daiļu princesīšu derības gredzentiņus un iekaŗojusi sev paliekamu vietu arī mūsu trimdas leksikā. Arī lasītāji, droši vien, būs dzirdējuši kāda līdztautieša rakstu- rojumu: "Tas jau rijīgs kā līdaka!". Zīmīgā kārtā šādu salīdzinājumu parasti nepiedēvē tautietim, kas latviskās godībās notiesā trīs šķīvjus galerta, četras vistas kājas un 1 mārciņu un 11 unču žāvēta zuša. Nezināmu iemeslu dēļ teicienu „Rijīgs kā līdaka" attiecina uz tautietēm, kas latviskā sirsnībā, izpalīdzot vientuļiem vieniniekiem, izīrē savā personīgajā namā trešā stāva istabiņu par 16,95 dol. nedēļā, neļauj ziemas laikā turēt logu vaļā pat piecas minūtes un skaita, cik galonu silta ūdens nepateicīgais īrnieks patērē, lai reizi nedēļā apmazgātu savas sasvīdušās mirstīgās miesas. . . .

Vēl pirms pārdesmit gadiem makšķernieki Jaunajā pasaulē uz līdaku skatījās ar šķību aci. Līdaku tad vēl bija tik pulka, ka tās neuzskatīja par kārtīgu sporta zivi. Pamatoti līdakai pārmet lielo rijību. Manitobā un Saskačevanā līdakas katru gadu aprij miljoniem mazu pīlēnu. Par to dikti noskaitušies pīļu mednieki. Citur tās iznīcina foreļu mazulīšus un rij katru dzīvu radībiņu, nemaz neprasot izcelsmes apliecību vai kristību zīmi. Līdakas aprij pat savus brālēnus un māsīcas, varbūt arī pašu miesīgos bērniņus.

Zivologi gan uzsver, ka līdaku rijībai ir arī sava labā puse: tās samazina ūdeņos necilo zivteļu skaitu, aprij gan mazās forelītes, bet toties tās sporta zivis, kuŗas paglābjas no līdakas zobiem, izaug lielas, smukas un veselīgas. Līdaka ir visizplatītākā Amerikas, Eiropas un Āzijas zivs. Tā mīl vēsus ūdeņus, un tādēļ — jo tālāk uz ziemeļiem, jo vairāk līdaku. Uz Panamas kanāli braukt makšķerēt līdakas nebūtu nekāds prāta darbs.

Ārējās formas ziņā līdaka izskatās uz mata pēc sava tuvā radinieka maskija mazāka apmēra modeļa: liela, krokodila purnam līdzīga mute, kas pilna asiem zobiem, slaids un garš ķermenis ar nelielu muguras spuru astes tuvumā. Tomēr krāsas ziņā ir noteikta atšķirība. Lielais līdaku vairums ir zaļgani iedzeltenas ar nelieliem zilas krāsas ietriepumiem. Krāsa uz vēdera pusi kļūst gaišāka, bet pats vēderiņš parasti ir iedzeltens vai pat pilnīgi balts. Šur un tur sastopamas arī sidraba līdakas, kuŗas ir viscaur zilgani pelēkā krāsā bez gaišiem plankumiņiem. Šīs sidraba līdaciņas visvairāk dzīvo Viskonsinā un Minesotā.

Ēsmas izvēlē līdaka nav pārāk izvēlīga, un makšķerniekam atstātas brīvas rokas lietot vai nu dzīvu ēsmu, vai arī mākslīgos māneklus. Maza vardīte, grundulītis, mailīte, pat labi nobarojusies karaliska lieluma slieka līdakai liekas pievilcīga. Tā kā līdakas zobi ir neganti asi, tad auklas galā āķis jāpiestiprina apm. 8 — 10 collu garā metalla pievadiņā. Parasto nailona auklu vai pievadiņu līdakai pārkost ir tīrais nieks.

Maijs, jūnijs, septembris un oktobris ir labākie līdaku makšķerēšanas mēneši. Agrā pavasarī līdakas nārsto seklākos ūdeņos. Līdakas visizsalkušākas ir dienas laikā. Pavasarī un rudeņos. Līdakas visizsalkušākās ir ir krasta tuvumā, tikai karstajos vasaras mēnešos tās pārvietojas uz lielākiem dziļumiem. Vējaina, apmākusies, pat lietaina diena sola labākos līdaku lomus.

Parasti līdakai patīk uzglūnēt gardam kumosam ūdenszāļu tuvumā un pie nogrimušām siekstām. Ezeros līdakas jāmeklē pie upju ietekām, mazu aizaugušu līcīšu tuvumā, bet upēs atvaros, kur ūdens lēnāks, aizsprostu tuvumā un pie strautiņu ietekām. Līdakas pavasaros un rudeņos parasti atrodamas 2 — 12 pēdu dziļā ūdenī, tai pašā dziļumā arī vasaras mēnešu rītos un pievakarēs. Tikai labi paēdusi līdaka — vai nu pilnā vēdera, vai arī vasaras tveices dēļ — uzmeklē atpūtai dziļākus ūdeņus.

Pastāv uzskats, ka līdaka ir vientuļniece, kas nemīl dzīvot barā. Liela līdaka patiesi pārvalda viena pati zināmu ūdens teritoriju, un lai visi labie gari stāv klāt tam, kas iedomājas ielauzties tajā. Bet tai tad arī jābūt patiešām lielai un rijīgai līdakai. Parasti mazās un vidējā lieluma līdakas bieži sarīko salidojumus atvarā, upes vai ezera līcītī. Kanadas ziemeļos, kur smuku meiteni ar superīsiem bruncīšiem melnās mušiņas noēd piecās minūtēs, ir vietas, kur akmens sviediena attālumā no vienas vietas vienā reizē izvilktas 50 un pat vairāk līdakas. Šis ziemeļu līdakas ir tik rijīgas un dumjas, ka tās neizmakšķerēt būtu gandrīz neiespējama lieta arī makšķerniekam, kas nav gājis latviešu sestdienas skolā, nelasa latviešu avīzes un vispār uzrāda ļoti augstu muļķības koeficientu. Vārda tiešajā nozīmē līdakas tur ķeŗas gandrīz uz plika āķa. Stāsta par makšķernieku, kas ēsmai lietojis uz āķa uzvērtu Karlinga „Sarkanās cepures" alus pudeles bleķa korķīti.

Jo tuvāk civilizācijai un lielām pilsētām, jo līdakas kļūst gudrākas un makšķerniekam jādomā par viltīgākiem pievilināšanas paņēmieniem. Nav jāaizmirst: lai kādu ēsmu lietotu — vizuli vai dzīvu zivtiņu — līdakai patīk kumosam sekot labu gabalu, bieži tā ēsmu paņem pašas laivas malā. Nav noteiktu likumu, vai aukla jālaiž strauji, vai palēni, vienmērīgi vai arī paraustot. Līdaka ēsmu sagrābj mutē, dzīvu zivtiņu parasti vidū, paskrien kādu gabaliņu, tad apstājas un ēsmu makšķerniekam jācenšas auklu norij. Ēsmas norīšanas brīdī piecirst, bet parasti līdakas stingrajos žokļos āķis aizķeŗsies diezgan stipri arī bez piecirša- nas. Bet, — kas gan būtu makšķerēšana bez pieciršanas, bez uztraukuma, bez pacīnīšanās un bez paša atrastās labākās metodes?

Izvilkt līdaku nav nekāds garlaicības iemiesojums, pat ar 10 mārciņu līdaciņu ir ko pacīnīties. Tieši mazās ir aktīvākas un makšķerniekam par prieku lec laukā no ūdens un visādi izrāda nepārprotamu vēlēšanos palikt vēl kādus gadus ūdenī. Bieži līdaka, auklu ietinot, paklausīgi seko līdz pat laivas malai, tikai tad sāk īsu, bet negaidītu cīnīšanos, kuŗas rezultātā vai nu pārlauž āķi, vai pārrauj auklu. Līdaka ir jānokausē, kamēr tās spēki galā, tikai tad var lietot ieceļamo tīkliņu vai īpašu asu ķeksi, lai dabūtu līdaku laivā. Piedzīvojuši makšķernieki nokausētu līdaku ieceļ laivā ar plikām rokām: sagrābj aiz žaunām un ar diviem pirkstiem spiež uz līdakas acīm. Zivs ir pilnīgi paralizēta, bet nekad nedrīkst piemirst, ka līdakai ir pilna mute ar dabiskiem un visasākiem zobiem, ar kādiem vien makšķerniekam savās līdzšinējās dzīves gaitās bijusi izdevība iepazīties. Arī šķietami apdullinātai līdakai nedrīkst mēģināt izņemt āķi ar kailiem pirkstiem. Piemērotas makšķernieka standziņas šo uzdevumu izpildīs daudz labāk un pasargās no sāpīgām brūcēm.

Līdakas vasaras mēnešos makšķerē arī ar pludiņu, lietojot dzīvu ēsmu, bet ziemā, kur tas nav aizliegts, tās var arī žibulēt.

Līdakas dažos Eiropas ezeros izaugušas pat līdz 70 mārciņu dzīvsvaram. Makšķerēšanas rekords līdaku klasē pieder Pēterim Debekam, kas Ņujorkas pavalstī 1940. gada 15. septembrī Sacanda Reservoir ūdeņos izvilcis 46 mārciņas un 2 unces smagu līdaku, tā nodrošinot sev uz kādu laiciņu pasaules rekordista titulu. Kanadā 20 — 30 mārciņu līdakas noķērēja bildi neliek avīzēs, un tādam nav tūlīt arī jāuzstājas televīzijā. Izslavētākais latviešu līdaku makšķerēšanas karalis ir Žanis Bērziņš, kas savus līdaku ķeršanas noslēpumus man solījis atklāt pēc desmit gadiem, kad iešot pensijā. Pagaidām viņš Toronto pilsētā Benjamiņa fotolaboratorijā taisa smukas krāsainas bildes, bet katru brīvo brīdi izmanto lielu līdaku noķeršanai.

Izmakšķerētās līdakas parasti nedod kaķim, bet ēd makšķernieka tuvākie radi, draugi un reizēm arī makšķernieks pats. Līdakai ir diezgan pulka asaku, bet, pareizi sagatavota, tā ir garda zivs. Pildītās līdakas gatavošanu atstāsim namamātēm. Līdaku vira ar svaigām dillītēm, pipariem un sīpoliem, ar pievienotiem mazos gabaliņos sagrieztiem kartupelīšiem ir ļoti garda. Tāpat atliks tikai slavēt svaigu sviestā ceptu līdakas fileju. Piedzīvojumu meklētāji sākuši cept līdakas ugunskurā, iepriekš gan tās ievīstot aluminija papīrā. Liela delikatese ir žāvēta līdaka, sevišķi tad, ja to saņem kā negaidītu uzmanības vai mīlestības pierādījumu no tālumā esošiem tuviem un mīļiem radiņiem. Un tādi arī man tagad ir.

A. Pelēkais

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

Padomju ķīmiķis tomēr nolaupīts

VLADIMIRA TKAČENKO AIZVEŠANĀ NO LONDONAS PIEDALĪJIES ČEKAS GALVENAIS AĢENTS

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, angļu policija Londonas lidlaukā 16. septembrī aizkavēja 25 gadus vecā padomju ķīmiķa Vladimira Tkačenko aizvešanu uz Maskavu, „izceļot" viņu pēdējā brīdī no padomju lidmašīnas.

Tkačenko, kas dažus mēnešus studiju nolūkos bija pavadījis Kembridžas universitātē, Pad. savienības sūtniecības darbinieki ar varu ievilka automašīnā un nogādāja uz lidlauku. Piepalīdzīga bija arī kāda jauna sieviete, kuŗu uzskatīja par Tkačenko sievu un kuŗa apgalvoja, ka ķīmiķis ir slims un jāved uz Maskavu ārstēties. Preses reportieŗi pielaida iespēju, ka viņa varēja arī nebūt Tkačenko sieva. Pats Tkačenko atradās stipras narkozes ietekmē un nekādus paskaidrojumus nebija spējīgs sniegt. Krievi atzinās, ka ārsts viņam izdarījis injekciju, jo tam drebējušas rokas. Pēc iešļircinājuma roku drebēšana mitējusies. Padomju savienībai nikni protestējot, angļi Tkačenko pēc 3 dienām atlaida, noticot apgalvojumam, ka viņš ir garīgi slims. Tā ķīmiķi tomēr aizveda uz Maskavu.

Tagad noskaidrojies, ka notikumā bijusi iejaukta čekas gaŗā roka, kas šoreiz sniegusies līdz Londonai. Vīrs, kas iejaukts Tkačenko aizvešanā, „atšifrēts" kā Pad. savienības slepenās policijas galvenais aģents Ivans Šiškins, kas savā laikā izdeva atpakaļ amerikāņu U—2 lidotāju Paueru, izmaiņā pret padomju spiegu ASV Abelu. „Es noteikti identificēju viņu kā Ivanu Aleksandroviču Šiškinu," paskaidrojis Ņujorkas advokāts Džēms Danovans. Amerikāņu pretizlūkošanas dienesta ierēdņi tic ka Šiškins darbojies kā Pad. savienības slepenās policijas galva Rietumeiropā.

Šiškina vārds atkal „uzpeldēja" Londonā, kad padomju sūtniecības darbinieki vilka Tkačenko ar varu lidmašīnā. Pie Abela un Pauera apmaiņas Šiškins saucies citādi. Pirmais viņu pazinis kāds reportieris pēc fotografjas, kuŗā rādīts, kā divi padomju ierēdņi ved Tkačenko atpakaļ uz pad. sūtniecību Londonā, lai to pēc izmānīšanas no angļu iestādēm nogādātu uz Maskavu.

Reportieŗi ar Šiškinu 1962. un 1963. gadā vairākas reizes satikušies Berlīnē, kur viņš uzdevies

(Nobeigums 8. lpp.)

Vankuveras ev.-lut. draudzes mācītājs A. Krišs salaulājis Astrīdu Miglāni ar Robertu Pārkeru.
Foto: R. Dreimanis

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

No 15. oktobŗa — 29. oktobrim O. Grebžes izstāde 47 Pemberton Crescent, Richmond Hill, Ont. Atklāšana plkst. 4 p. p.

20. oktobrī — plkst. 9 vak. Latviešu namā literāta Pēteŗa Aigara no Anglijas referāts „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā".

21. oktobrī — pl. 8 vakarā Itona auditorijā ALT Bostonas ansambļa viesizrāde ar M. Zīverta drāmu „Vara" (biļetes tikai Itona kasē ar 11. oktobri).

21. oktobrī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā — Latviešu mednieku un makšķernieku kluba sezonas atklāšanas balle.

No 21.—22. oktobrim — Latvijas mākslas akadēmijas korp. „Dzintarzeme" gleznu izstāde, Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave. Atklāšana 21. okt. plkst. 3 pēcp.

21. oktobrī — pl. 7.30 Latviešu namā augšējā zālē latviešu kaŗa veterānu strēlnieku b-bas groziņu vakars. Priekšnesumi.

22. oktobrī — pl. 6 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce — T. Putrus un D. Miķelsona vadībā.

22. oktobrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā Hovarda universitātes prof. Dr. J. Leja priekšlasījums par latgaļu literārās valods izcelsmi, vēsturi un nozīmi.

27. oktobrī — T.L.B. Inženieŗu un techniķu kopa rīko gadskārtējo balli Inn on the Park telpās.

28. oktobrī — pl. 11 dienā Latviešu namā bazārs un Saviesīgs vakars ar deju.

4. novembrī — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. un TLB Mārtiņu vakars Latviešu namā.

5. novembrī — plkst. 3 pēcp. baptistu draudzes 16. gadasvētki Walmer ielas dievnamā. Solisti Maiga Dežardēna un Pēteris Geistauts, pianiste Vera Leinvebere, igauņu bapt. draudzes koris.

5. novembrī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu vienība rīko Mārtiņu vakaru — Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.

5. novembrī — pl. 5 vak. Latviešu namā Jāņa Jaunsudrabiņa 90 g. dzimšanas dienas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa un Jaunā Gaita.

12. novembrī — pl. 2 pēcp. bazārs Sestdienas skolai Latviešu namā.

13. novembrī — Valijas Mērnieces darbu izstāde — W. W. Galerijā, 830 Yonge St.

18. novembrī — pl. 8 vak. Itona auditorijā Latvijas valstssvētku atceres svinības.

2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas kaŗaskolas atceres akaru. Ieeja pret ielūgumiem.

30. novembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski ētisku pārdomu vakars „1967. gads jeb Cilvēks un viņa pasaule", māc. R. Ekšteins.

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.

20. aprīlī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle.

KIČENERA

21. oktobrī — plkst. 7 vakarā DV Kitchener - Waterloo nodaļas 15 gadu dibināšanas atceres sarīkojums Ungāru klubā, pie Waterloo - Wellington lidlauka, starp Breslau un Hespeler pilsētām. Piedalās Hamiltonas jaunatnes pulciņa „Rota" meiteņu kvintets un T. Krūka ar dzejoļiem.

HAMILTONA

19. oktobrī — DV Hamiltonas nod. un HLB rīko rakstn. P. Aigara referātu HLB namā, 16 Queen St., N. pl. 7.30 vak.

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

SKAŅU PLAT
KAŖA
KAŖAVIRU DZIESMAS Nr. 2
I PUSE
Mirdzot šķēpiem
Jau saule riet
Baltā roze
Kad pār austrumiem
Mana dzimtene Kurzeme, zini
Kur Gauja plūst
Pumpirsaā (orķestris)
Komanda u
Dabūjama visās lielākās grām
lūdzam
DV GRĀMATNĪCĀ 491

1967. g. 28. oktobrī plkst. 1
491
Bazārs
BALLE
Spēlēs labs deju orķestris
Ieejas maksa $2.00 Apmeklēt

Latviešu mednieku u
SEZONAS ATKLĀ
1967. g. 21. ok
Latviešu namā, 491
Ieeja $2.50
PILNA BUFETE —

Apgāda
DAUGAVAS VAN
izdevums

T. DANGAVA
stāstu krājums
STRANDĒJU
SALA
Grāmatā apvienoti divi pabeigti st
„Strandējušo sala" I-II daļa un „B
pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lapp
iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējum
autora sarži un ievadu.
Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀ
DVG RĀMATN
491 College St., Toront

...nju ķīmiķis tomēr nolaupīts

...TKAČENKO AIZVEŠANĀ NO LONDONAS ...LIJIES ČEKAS GALVENAIS AĢENTS

...niecības darbinieki vilka Tkačenko ar varu lidmašīnā. Pie Abela un Pauera apmaiņas Šiškins saucies citādi. Pirmais viņu pazinis kāds reportieris pēc fotografjas, kurā rādīts, kā divi padomju ierēdņi ved Tkačenko atpakaļ uz pad. sūtniecību Londonā, lai to pēc izmānīšanas no angļu iestādēm nogādātu uz Maskavu.

Reportieri ar Šiškinu 1962. un 1963. gadā vairākas reizes satikušies Berlīnē, kur viņš uzdevies

(Nobeigums 8. lpp.)

Vankuveras ev.-lut. draudzes mācītājs A. Krišs salaulājis Astridu Miglāni ar Robertu Pārkeru.
Foto: R. Dreimanis

Sarīkojumu kalendārs

5. novembrī — pl. 5 vak. Latviešu namā Jāņa Jaunsudrabiņa 90 g. dzimšanas dienas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa un Jaunā Gaita.
12. novembrī — pl. 2 pēcp. bazārs Sestdienas skolai Latviešu namā.
13. novembrī — Valijas Mērnieces darbu izstāde — W. W. Galerijā, 830 Yonge St.
18. novembrī — pl. 8 vak. Ītona auditorijā Latvijas valstssvētku atceres svinības.
2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas karaskolas atceres sarīkojumu. Ieeja pret ielūgumiem.
30. novembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski ētisku pārdomu vakars „1967. gads jeb Cilvēks un viņa pasaule", māc. R. Ekšteins.
9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.
6. aprilī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.
20. aprilī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle.

KIČENERA

21. oktobrī — plkst. 7 vakarā DV Kitchener - Waterloo nodaļas 15 gadu dibināšanas atceres sarīkojums Ungāru klubā, pie Waterloo - Wellington lidlauka, starp Breslau un Hespeler pilsētām. Piedalās Hamiltonas jaunatnes pulciņa „Rota" meiteņu kvintets un T. Krūka ar dzejoļiem.

HAMILTONA

19. oktobrī — DV Hamiltonas nod. un HLB rīko rakstn. P. Aigara referātu HLB namā, 16 Queen St., N. pl. 7.30 vak.
18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

...vas krāsainās un melnbaltās filmas ...attīstīšanai un kopēšanai ...nīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

SKAŅU PLATE - MŪŽĪGAM KAŖAVĪRAM

KAŖAVĪRU DZIESMAS Nr. 2 — Mono $5.00 — Stereo $5.50

I PUSE
- Mirdzot šķēpiem
- Jau saule riet
- Balta roze
- Kad pār austrumiem
- Mana dzimtene Kurzeme, zini
- Kur Gauja plūst
- Pumpiņrasā (orķestris)

II PUSE
- 15. Divīzijas dziesma
- Es vēlos mājās pārnākt
- Tai Cēdelgemā, draugs
- Balta roze nozied dārza malā
- Vedēj'
- Virši zili
- Tur aizjāja latvietis

Komanda un Jundas signāls

Dabūjama visās lielākās grāmatnīcās un DV nodaļās un apvienībās; lūdzam pieprasīt

DV GRĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

1967. g. 28. oktobrī plkst. 11 no rīta LATVIEŠU NAMĀ, 491 College ielā

Bazārs

- LOTERIJA
- LAIMES AKA
- DAIĻAMATNIEKU IZSTRĀDĀJUMI
- DAŽĀDI PĀRSTEIGUMI
- KAFIJAS GALDS ▪ Ieeja brīva

B A L L E — sākums plkst. 7.30

Spēlēs labs deju orķestris ▪ PILNA BUFETE ▪

Ieejas maksa $2.00 — Apmeklēt lūdz LN valde un dāmu komiteja

Latviešu mednieku un makšķernieku klubs rīko

SEZONAS ATKLĀŠANAS B A L L I

1967. g. 21. oktobrī, pl. 7.30 vakarā

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto.

Ieeja $2.50 — Laba deju mūzika

PILNA BUFETE — VĒŽI — MEDĪJUMI

Apgāda

DAUGAVAS VANAGS

izdevums

T. DANGAVA stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20 — GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

PĀRSŪTAM

naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-3251

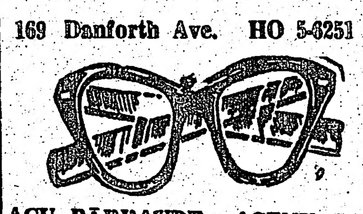

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM

Telefons: 534-1403, Toronto

---

15 AKRU ZEMESGABALS
ar skaistu mežu 36 jūdzes rietumos no Metro Toronto.
Pilna cena $5995.
Tuvu skolām un iepirkšanās centram.
Zvanīt 487-5435 Toronto

D a b ū j a m s
TREJI VĀRTI — žurnāls literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei $1.25
Jau iznākuši: 1., 2., 3. un 4. numurs. Pieņemam arī abonēšanas maksu — $7.00 gadā.
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Nosūtiet savlaicīgi pārtikas saiņus saviem piederīgiem uz svētkiem!

PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros

1 — 8,5 kg smalkais cukurs, 200 cigaretes $17.95
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cikaretes, brutto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
5 — 30 mārc. (9 kg) smalkā vai graudu cukura 15.60
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
7 — 42 mārc. (19 kg) smalkā cukura 24.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
10 — 20 mārc. (8.5 kg) žāv. cūkas speķis, bēkons vai sviests 0,5 kg pac. (pēc pasūt. vēlēšanās) 10 kg 32.40
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 kg šokolāde, 80 cigaretes, brutto 5 kg 33.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 33.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 kg rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 33.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 65.60
17 — 9 kg rīsi, brutto 10 kg 16.20
18 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 28.00
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Nestkafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.50
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskviti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
Nr. 31 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviests, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigaretu .... $ 39.80
Nr. 32 18,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti — 41 mārc. $ 22.70
Nr. 33 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. $ 24.80
Nr.34 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc. $ 22.70
Nr. 35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 37.50
Nr. 36 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc. $ 30.75
Nr. 37 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. $ 29.75
Nr. 38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 51.50
Nr. 39 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc. $ 29.50
Nr. 40 — iepriekšējais sainis divkāršots netto 38 mārc. $ 52.50
Nr.41 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 27.50
Nr. 42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc. $ 45.50
Nr. 43 4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 20.90

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p. p., sestdienās no 8.30 — 2 p.p.
491 College Street, Toronto 4, Ont., tel. 921-7121

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

LMA korporācijas DZINTARZEME

G L E Z N U   I Z S T Ā D E

š. g. 21. un 22. oktobrī Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave., Toronto.

Izstādē piedalās:
Prof. J. Kuga, J. Audriņš, F. E. Bange, O. Grunde, P. Kārkliņš, M. Mitrevics, K. F. Šaumanis un A. B. Šīmanis.

Atklāšana sestdien, 21. oktobrī, plkst. 3 p.p. — 9 p.p.
svētdien atvērta no 12 — 9 vakarā.

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET

A. BERZIŅA

THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00

GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CĪŅU PRET KOMŪNISMU.

Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Piters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Tris laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smieklīgam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.00
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.00
Aizsila Zīlīte — Tris māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu kaŗavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BIBELE	$4.00
J. Sīrmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Jonansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvārāpi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slīpķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gaillite — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$3.20
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņdzeg, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$5.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.80
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

Laimīgi iegūts baltiešu meistartituls

Cīņā par Ziemeļamerikas baltiešu meistartitulu futbolā 30. septembrī Toronto spēkojās latviešu un igauņu virknējumi. Šogad lietuviešiem savu vienību atsaucot, par 1967. gada meistara godu cīnījās vienīgi latvieši un igauņi, kuŗu pirmā rēgulārā sacensība beidzās 2—2 neizšķirti, kādēļ kļuva nepieciešama šī atkārtojuma spēle meistara noskaidrošanai. Drošības labad šoreiz abi pretinieki vienojās atkārtota neizšķirta rezultāta gadījumā spēlēt 2x10 min. pagarinājumu, bet arī tam paliekot neizšķirtam, par uzvarētāju atzīt vienību, kuŗa pagarinājumā ieguvusi lielāko stūŗa sitienu skaitu.

Labi, ka bija panākta šāda vienošanās, jo normālais spēles laiks arī šoreiz beidzās ar 1—1 (1—1) rezultātu, arī pagarinājums stāvokli nemainīja. Tā kā latvieši pagarinājumā tomēr bija ieguvuši divus stūŗa sitienus, bet igauņi nevienu, tad latviešiem piekrita uzvara un reizē ar to laimīgi iegūts baltiešu meistartituls. Jaunajā meistarvienībā spēlēja A. Rāva, G. Ezers, A. Alksnis, K. Gulbis, E. Petmanis, J. Pavārs, A. Rode, J. Vilmanis, J. Skuja, A. Liepa, E. Bušs, J. Kajaks, E. Pilskalnietis un A. Sudmalis, bet vienības vadītājs bija A. Grīnbergs. Abas vienības saņēma piemiņas balvas, kuŗas pasniedza dāvinātāji — E. Krūka no Kanadas DV zemes valdes un V. Sališs no Latviešu sporta apvienības Kanadā. Kā turnīra labākais spēlētājs īpašu balvu saņēma A. Liepa, kuŗu pasniedza Kopštāls, kas to bija dāvinājis kopīgi ar Gaili.

Abu vienību sacensība izvērtās visai spraiga ar daudz uztraucošiem momentiem vārtu priekšā, bet slidenais laukums (tikai stundu iepriekš vēl bija lijis) izjauca visus labos nodomus un pat drošākās situācijas. Nelielais skatītāju pulciņš Greenwood laukumā tomēr aizrautīgi dzīvoja līdz sacensības norisei, nekopojoties arī aplausiem un atzinības saucieniem. Bumba ceļoja no laukuma vienas puses uz otru, lidoja gan pāri, gan garām vārtiem, bet, ja atrada virzienu uz „svētnīcu", briesmas nolikvidēja abu vienību teicamie vārtsargi. Visumā paudās neliels latviešu pārsvars, sevišķi otrā puslaikā un pagarinājumā, kad igauņi sāka pagurt. J. Vilmanim, J. Skujam, E. Bušam un A. Rodem neveicās ar bumbas raidījumiem vārtos arī visizdevīgākajās situācijās; Skuja pat divreiz aizsita bumbu vārtiem garām no 3—4 m attāluma...

Pirmie pie vārtu guvuma jau 1. puslaikā tika igauņi (15. min.), viņu puslabajam uzbrucējam nonākot izdevīgā stāvoklī un no 6 m attāluma ar neatvairāmu raidījumu pārspējot A. Rāvu. Latvieši tūlīt devās brāzmainos uzbrukumos, lai atgūtu zaudēto, bet panāca vienīgi stūŗa sitienus. Vienā no šiem uzbrukumiem tomēr igauņu pussargs, lai glābtu bīstamu situāciju, atsita bumbu ar roku. Sekojošo 11 m soda sitienu J. Vilmanis pārvērta vārtu guvumā. Tā spēles pirmais puslaiks beidzās 1—1. Rezultāts nemainījās arī 2. puslaikā un spēles pagarinājumā, kuŗā paudās jau noteiktāks latviešu pārākums, bet vairāk par diviem stūŗa sitieniem tas neienesa. Ar tiem tomēr pietika, lai latviešu vienpadsmit kļūtu baltiešu meistars. Latvieši spēlēja tikai ar vietējiem Toronto spēkiem, jo vienībai papildinājumi no citām pilsētām neieradās, bet igauņu virknējumā bez torontiešiem bija arī divi ņujorkieši.

Ar šo laimīgo uzvaru latvieši otru reizi 8 gadu laikā, kamēr notiek Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes futbolā, tika meistara godā. Lietuvieši to ieguvuši piecas reizes, bet igauņiem pagaidām tas vēl nav izdevies, jo pašas pirmās meistarsacīkstes Čikagā nedeva izšķirīgu iznākumu, meistaram paliekot nenoskaidrotam. Nākošās baltiešu meistarsacīkstes, paredzams, notiks igauņu izkārtojumā Toronto.

A. G.

„Diskriminētās" Rietumu sievietes

(Pārnesums no 1. lpp.)

ņas. Agrākais kapitālistiskās Eiropas lauciniecīskais piedēklis nu kļuvis par industriālizētu republiku. Pa šo laiku ražošanas potenciālis pieaudzis divdesmitkārtīgi. Republikas territoriju tagad klāj plašs moderns ceļu, skolu, kultūras piļu un jaunu apdzīvotu vietu tīkls. Elektrība tagad ir katrā ciemā. 1939. gadā gandrīz 180.000 lietuviešu bija analfabēti, turpat divtik bija tādu, kas bija gandrīz analfabēti. Tikai 2 personām no 1000 bija augstākā izglītība. Kops tā laika mūsu republika pārvērtusies apvidū, kuŗā gandrīz nav analfabētu. Pāri par 100.000 personu studē augstākajās mācību iestādēs un techniskajās skolās. Ap 60% studējošo ir sieviešu kārtas. Katra piektā persona republikā pašreiz mācās vai nu skolās vai augstskolā.

Likumi par vienlīdzību paveŗ lietuviešu sievietēm visas iespējas papildināties un uzlabot savus dzīves apstākļus. Neaizkavēšu jūs ar dažādu piemēru uzskaitīšanu, minēšu tikai vienu: pilsoniskās Lietuvas pastāvēšanas laikā ministru un augstāko valdības ierēdņu vidū nebija nevienas sievietes. Tolaik sievietes galvenā nodarbošanās bija aptīrīšana un namamātes pienākumi. Alga, kuŗu sievietes saņēma par vīriešu darbam līdzvērtīgu darbu, bija daudz mazāka par atlīdzību vīriešiem. Tagad 23% deputātu Lietuvas PSR augstākajā padomē ir sievietes. Vairāk nekā 40% no 11.000 vēlētiem amatiem vietējās pārvaldes iestādēs ieņem sievietes. Daudz sieviešu ir tautas deputātes un tiesneses. Ir sievietes, kas pilda ministru, viceministru u. c. līdzvērtīgus amatus. Es pati esmu pildījusi ministru padomes priekšsēža vietnieces un ārlietu ministres vietu jau 7 gadus. Vai samērā mazā valstī, citādos apstākļos, sieviete varētu sasniegt līdzīgu stāvokli? Noteikti ne.

Ne mazāk svarīgs ieguvums katrai mātei mūsu zemē ir valsts modrība un rūpēšanās par viņas bērniem. Katra māte mūsu zemē zina, ka viņas bērnam pavērtas visas iespējas plašai izglītībai un attīstībai. Viņa arī zina, ka slimības gadījumos bērns saņems ārstniecību par brīvu. Ikvienai ģimenei mūsu zemē ir tiesības saņemt veselības iestāžu, sanatoriju u.c. pakalpojumus."

„Apvienoto nāciju trešajai komitejai jāpanāk deklarācijas pieņemšana par diskriminācijas izbeigšanu pret sievietēm. Padomju delegācija veltī šīs deklarācijas pieņemšanai lielu vērību, jo tās pieņemšana šīs sesijas laikā, t.i. 1968. gadā — cilvēku tiesību starptautiskā gada priekšvakarā, piešķirtu tai speciālu nozīmi. Tādēļ padomju delegācija atbalsta iesniegto deklarācijas uzmetumu un netaupīs pūles, lai to uzlabotu un papildinātu līdz galīgi izstrādātam tekstam. Mūsu uzskats ir, ka tūlīt pēc deklarācijas pieņemšanas jāuzsāk priekšdarbi speciāla kongresa sasaukšanai par šo tematu."

„Nepieciešams viens priekšnoteikums, lai visā pilnībā varētu sasniegt mērķus, kādi noteikti Apvienoto nāciju chartā, universālajā cilvēka tiesību deklarācijā un citos Apvienoto nāciju dokumentos, ieskaitot tikko proponēto deklarāciju, un šis priekšnoteikums ir miers un konstruktīvas darbības ispējas. Tas ir iemesls, kādēļ visām pasaules sievietēm (kas sastāda pusi cilvēces) bez vienlīdzības tiesību pieprasīšanas būtu arī jāprotestē pret kaŗiem, jo kaŗš nes nāvi un postu, kur vien tas izceļas. Visu tautu sievietēm jāapvienojas pret barbarisko agresiju Vietnamā, kuŗa draud novest pasauli līdz globālai katastrofai, tāpat kā pret Izraēlas agresiju arabu zemēs, pret arabu territorijas okupāciju un iebrucēja rīkojumiem, kas attiecas uz vietējiem iedzīvotājiem, ieskaitot sievietes un bērnus."

Komentāri gandrīz lieki. Kā redzams, „suverēnās Lietuvas PSR ārlietu ministrei" daudzreiz sajūk „Pad. savienības" un „Pad. Lietuvas" jēdzieni. Grūti saprast, kā cilvēks var nogrimt tik zemu, ka spēj slavēt savas tautas iznīcinātājus, tai pašā laikā noniecinot savas zemes pagātni. Zīmīgi, ka tulki šai runā Lietuvu angliski apzīmēja par „Lithvania" (no krievu Ļitva) visur pieņemtā apzīmējumu „Lithuania" vietā.

D. V.

✝

Mūsu valdes priekšsēdis

JĀNIS GRĪSLIS

miris šāgada 15. oktobrī Toronto.

Dziļās sērās

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

PAD. SAVIENĪBA PALIELINA MILITĀRO BUDŽETU

RAŽOS VAIRĀK IEROČU, BET TAUTU BAŖOS AR SOLĪJUMIEM

Pad. savienībā jau gadiem ilgi aug iedzīvotāju apslēpta kurnēšana par masu patēriņa preču trūkumu. Rindas pie veikaliem nav sarāvušās, bet pastiepušās vēl gaŗākas, par spīti tam, ka pagājuši jau 50 gadi, kopš „ekspluatātoru" šķira likvidēta un „viss pieder tautai pašai". Jaunais tautas ekspluatātors-valsts — izrādījusies vēl negausīgāka. Cauro padomju maisu nav spējušas piepildīt arī Maskavas izmantotās satelītvalstis.

Amerikāņu uzdāvinātā uzvara un Austrumeiropas valstu pakļaušana Maskavas hierarchijai, ar visu šo valstu vērtībām un saimniecisko kapacitāti, nav spējusi jūtamāk uzlabot padomju dzīves apstākļus, kaut kopš otra pasaules kaŗa beigām pagājuši 22 gadi. Komūnistiskās revolūcijas gadasvētkos gan vienmēr skaļi atzīmēti Pad. savienības militārie sasniegumi un cildināta iedzīvotāju sociālā labklājība, bet vārdi un reālitāte vēl joprojām ir divi krasi atšķirīgi jēdzieni.

Valsts policijas vara izrādījusies iedarbīga tikai līdz zināmai pakāpei, bet uz tās nevar mūžīgi dibināt valsts drošību, ja iedzīvotāji nespēj apmierināt savas visnepieciešamākās dzīves vajadzības. Ar solījumiem vien nepietiek, cilvēkiem palaikam kaut kas arī jāatmet. Plānojot nākamā gada budžetu, Kremlis, liekas, atradis jaunu burvju formulu — ražot vairāk ieroču un sviesta... Militārie izdevumi pacelti par 15% no 16,09 bilj uz 18,5 bilj. rubļiem 1968. gadā. Augstākās padomes sēdē ieteikts ražot vairāk pirmās nepieciešamības preču, smagās rūpniecības produkciju atstājot aiz tām. Pēc valsts plānošanas komitejas pr. ka Baibakova skaitļiem, patēriņa preču ražošana pacelsies par 8,6%, salīdzinot ar 7,9 % produkcijas pieaugumu smagajā rūpniecībā. Līdz šim viss uzsvars bija likts uz smago industriju.

Militāro izdevumu pacēlumu Rietumu novērotāji izskaidro ar vispārējo starptautisko situāciju, daļēji ar stāvokli Vietnamā un Vidējos austrumos. Kamēr masu patēriņa preču ražošana plānā var arī neizpildīties, nav šaubu, ka militāros izdevumus reālizēs pilnos apmēros. Uz šādu pieņēmumu vedina domāt arī augstākās padomes vienprātīgais lēmums ievest militārās apmācības vidusskolās zēniem, sākot ar 16 gadu vecumu. Savā aizsardzības programmā Pad. savienība nebija iesaistījusi skolas zēnus kopš otrā pasaules kaŗa. Jaunais likums pazemina arī rēgulāro iesaukšanas vecumu no 19 uz 18 gadiem. Obligātais kaŗadienesta laiks padomju armijā bija 3 gadi. Tagad tas saīsināts uz 2 gadiem, jo divgadīgas militārās apmācības būs jau skolās, t.i. no 16—18 gadu vecumam, kad sāksies obligātais kaŗadienests, kas ilgs vēl 2 gadus. Tā praktiski militārās apmācības par vienu gadu vēl pagarinātas, sasniedzot 4 gadu laiku līdzšinējo 3 gadu vietā. Ar to Kremlis vienu gadu atņem, bet divus pieliek klāt...

Aizsardzības ministrs maršals Grečko izteicies, ka augstākās pakāpes militārā gatavība bijusi nepieciešama tādēļ, ka arī ASV kāpina savu militāro gatavību pret Pad. savienību un citām komūnistiskajām valstīm un radījusi bīsamus kaŗus dažādās pasaules vietās, kaut runājot par mieru un sadarbību.

Politiskas piezīmes

Vestminsteres slimnīcā Londonā 84 gadu vecumā ar plaušu karsoni miris Klements Etlijs, kas strādnieku partijas valdīšanas laikā bija Anglijas premjērs no 1945. — 1951. gadam. Etlija laikā Indija ieguva neatkarību.

❀

ASV pastiprinājušas savus bruņotos spēkus Dienvidvietnamas ziemeļu daļā uz 100.000 vīriem, rēķinoties ar Ziemeļvietnamas uzbrukumu atjaunošanos. Pēc amerikāņu ziņām, komūnisti gar demilitārizēto joslu sapulcinājuši ap 85.000 vīru.

☆

Indonēzija paziņojusi, ka pārtrauks diplomātiskos sakarus ar sarkano Ķīnu. Šis paziņojums nācis tūlīt pēc lūzuma abu valstu attieksmēs, kad indonēziešu un ķīniešu pūlis izdemolējis viens otra sūtniecību.

❀

Rietumvācijas aizsardzības ministrija ziņo, ka divām vācu zvejlaivām Baltijas jūrā uzbrucis kāds Austrumvācijas kuģis. Zvejlaivas bijušas noenkurotas 12 jūdžu joslā, kuŗu Austrumvācija uzskata par saviem territoriālajiem ūdeņiem. Kuģis pietuvojies laivām un pavēlējis tām zonu atstāt. Kad zvejlaivas rīkojumam paklausījušas un devušās prom, kuģis atklājis uz tām uguni.

☆

Ēģiptiešu laikraksts „Al Ahram" no Kairo ziņo, ka ASV un Pad. savienība vienojušās par trīs punktu plānu Vidējo austrumu krizes atrisināšanai. Vienošanās panākta starp ASV un Pad. savienības sūtņiem Arturu Goldbergu un Anatoliju Dobriņinu. Plāns atzīst, ka sarunas arabu un Izraēlas starpā ir neiespējama lieta un ka krize atrisināma Apvienotajām nācijām un to ģenerālsekretāram Utantam. Pēdējam krizes atrisināšanai jāsasauc AN galvenās mītnes pārstāvju apspriedes bez Vidējo austrumu reprezentantu piedalīšanās.

❀

ASV ārlietu ministrs Dīns Rasks, atbildot uz viņa politikas kritiku, brīdinājis, ka ASV, atmetot savas saistības un solījumus Dienvidvietnamai un Dienvidāzijai, atstātu šīs zemes bīstamā stāvoklī. Rasks pretēji savam parasti mierīgajam tonim, apm. stundu ilgajā preses konferencē lietoja asu valodu. Viņš uzsvēra, ka ASV nacionālās intereses Vietnamā atrodas jautājuma zīmē, jo sarkanās Ķīnas gatavošanās savai nākamajai plāna dekādei rada nepārprotamus draudus visām Āzijas nekomūnistiskajām valstīm.

☆

Vidusjūrā, 30 jūdzes no Dodekanesas salas, nogāzusies angļu Cypriot Comet tipa strūkllidmašīna. Nonāvēti 59 pasažieŗi un 7 apkalpes locekļi. Lidmašīna lidojusi 29.000 pēdu augstumā, skaidros laika apstākļos.

☆

Hongkongā sāks pārdot ķenguru gaļu, lai novērstu gaļas trūkumu, kuŗu radījusi sarkanās Ķīnas gaļas piegādes pārtraukšana.

Vai 14 gadīgām meitenēm var liegt mīlestību?

No Vankuveras ziņo, ka amerikāņu pierobežas pilsētā Sietlā izsniedz dzimstības ierobežošanas kapsulas arī 14 gadu vecām meitenēm. Kādā veselības kopšanas konferencē ārsts paskaidrojis, ka izsniegs attiecīgus materiālus un vajadzīgo informāciju ikvienai personai un ikvienā vecumā, kas to lūgs. „Ja 14 gadu vecas meitenes lūdz mums padomus par seksuālo dzīvi, mēs nedrīkstam viņas biedēt ar grūtniecības un venērisko slimību draudiem," paskaidrojis ārsts.

Zviedrijā nule attīstītas kapsulas, no kuŗām viena pietiek veselam mēnesim. Tās uzskata par absolūti drošām. Tās ir arī daudz lētākas, prasot tikai 2 dol. izdevumus gadā. Par tām it sevišķi sajūsmināti praktiskie vācieši. Jaunās kapsulas ar ļoti labiem panākumiem jau izmēģinājušas studentes un ģimnaziju audzēknes. Konservātīvās aprindas gan iebilst, un šaubās, vai šādā veidā drīkst apstādināt dzīvības vilni?

Liekas, ka savu agrāko nostāju mainījis arī pāvests, kas Romas katoļu sinodē prasījis bīskapu domas attieksmē uz dzimstības rēgulēšanu Pāvests plāno organizēt privātas individuālas un grupu sanāksmes ar sinodes locekļiem, lai dzirdētu to ieskatus.

Daži parīzieši atzinuši, ka ar piedzīvojumu kārajām meitenēm varētu taisīt ienesīgus veikalus, ja tās pārdotu, piemēram, Ziemeļafrikā. Policija arestējusi trīs parīziešus, kas mēģinājuši afrikāņu balto verdzeņu uzpircējiem par 1000 dol. pārdot kādu 14 gadu vecu meiteni, kuŗa aizbēgusi no vecākiem un uzturējusies pie viena no apcietinātajiem. Kad meitene mēģinājusi vēlāk no tā atbrīvoties tas nolēmis vēl „uztaisīt labu naudu". Meitene ievilināta kafejnīcā, kuŗā to jau gaidījuši sieviešu uzpircēji. Policija „veikalu" vēl tomēr laikā izjaukusi un meiteni atbrīvojusi.

Angļiem nepatīkamo lugu Londonā neizrādīs

Mūsu laikrakstā jau vairākkārt ziņots par satraukumu un šķēršļiem, kas likti vācu rakstnieka R. Hochhuta lugas „Kareivji" izrādei Anglijas galvaspilsētā Londonā, jo šai sensācionālajā darbā pārmests Čērčilam nodoms „atbrīvoties" no poļu ģenerāļa Sikorska un Drēzdenes bombardēšana. Kad Londonas nacionālā teātŗa direkcija šo lugu noraidīja, slavenais aktieris Lorens Olivjē pūlējās atrast iespēju šo darbu izrādīt kādā citā Londonas teātrī. Tagad noskaidrojies, ka lugu atklāti tomēr neizrādīs, jo to varētu darīt tikai gadījumā, ja tam piekristu Čērčila ģimene, kas to, protams, nedarīs. Lorens Olivjē nu domā lugu izrādīt kādā no Londonas slēgtajiem klubiem.

Britu prese raksta, ka lugu vēl šai rudenī izrādīšot Vācijā, tikai pēc tam tā parādīšoties grāmatu veikalos. Puslīdz droši paredzams, ka lugas izdevums grāmatā kļūs par „bestselleru".

A.

Vai Jūsu „Latvija Amerikā" abonements jau pagarināts?

Austrālijas ministru prezidents Harolds Holts un viņa kabinets uzaicinājis Japānas premjēru Eisaku Sato izplānot abu valstu kopīgu aizsardzības sistēmu pēc angļu spēku atvilkšanas no Āzijas 1970. gadā. Par galveno problēmu uzskata sarkano Ķīnu un miera uzturēšanu Pacifikā.

PAD. ĶĪMIĶIS . . .

(Pārnesums no 6. lpp.)

par Pad. sav. sūtniecības preses atašeja palīgu Austrumvācijā. Šiškins runā angļu, vācu un zviedru valodu. Viņa iejaukšanās Tkačenko aizvešanā liecina, ka ķīmiķis nolaupīts un angļu aizdomas bijušas pareizas.

Šiškina ievērojamo lomu padomju hierarchijā rāda raksturīgs gadījums pirms četriem gadiem Pad. savienības sūtniecībā Austrumberlīnē. „Es gaidīju uz Šiškinu, kas toreiz oficiāli skaitījās tikai otrs sekretārs, sūtniecības priekštelpās" atceras kāds Rietumu žurnālists. „Turpat atradās arī kāds sarkanarmijas brigādes ģenerālis. Kad parādījās Šiškins, ģenerālis piecēlās un sastinga goddevībā. Šiškins viņu atlaida ar vieglu galvas mājienu. Tagad es saprotu ģenerāļa goddevību toreizējam padomju sekretāram, kādu tur bija dučiem."

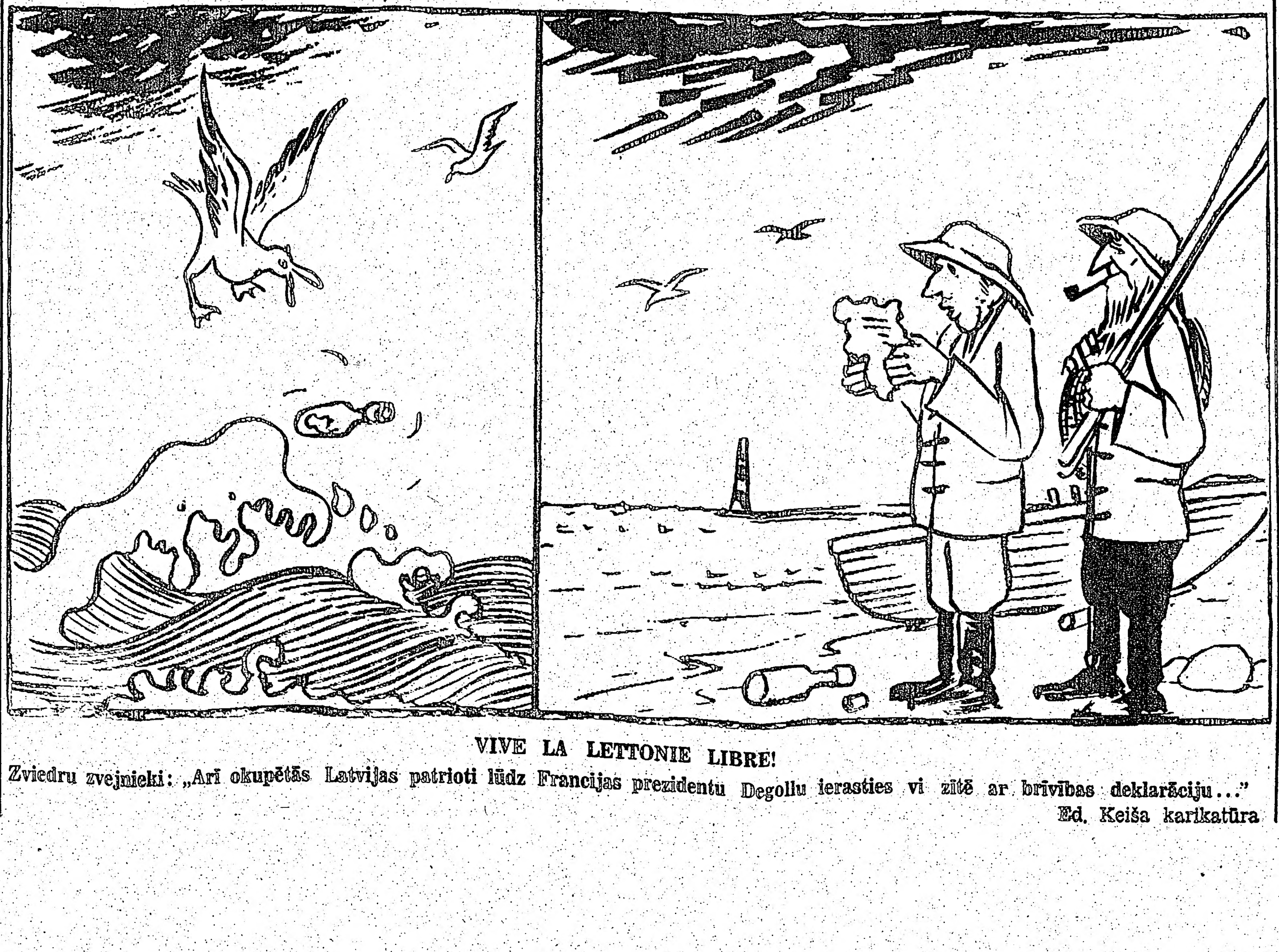

VIVE LA LETTONIE LIBRE!

Zviedru zvejnieki: „Arī okupētās Latvijas patrioti lūdz Francijas prezidentu Degollu ierasties vi zītē ar brīvības deklarāciju..."

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Slavenā vairāk nekā 70 gadu vecā koncertu un lielsanāksmju celtne Toronto—Massey Hall nolemta iznīcībai. Kaut vēl pirms gada pilsētas valde bija lēmusi tās paplašināšanai un uzlabošanai piešķirt 1 milj. dolaru, tomēr eksperti norādījuši, ka tas nebūtu lietderīgi, jo celtne savu laiku pārdzīvojusi. Architektu firma Mather un Hallenby apgalvo, ka pēdējos 40 gados pasaulē laikam nekur nav uzcelta tik laba koncertzāle kā Maseja halle un pastāv šaubas, vai jaunceļamajā ēkā būs tikpat laba akustika. Kur šo ēku cels, vēl nav zināms, kaut pilsētas rīcībā ir zemesgabals blakus paredzētajam Lorensa mākslas centram, kuŗu varētu izmantot šim nolūkam.

ATKAL DABŪJAMA

Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama

P. Mantnieka

LATVIJAS KARTE $8.00

Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00

DAUGAVAS VANAGU GRAMATNICA

491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.